

Účetnictví

Daně

Právo

**Dotace a investiční
pobídky**

dReport: Leden 2024

Zalistujte si v pravidelném přehledu daňových, právních a účetních novinek, získajte nové informace z oblasti dotací a investičních pobídek.

Daně

**Dotace a investiční
pobídky**

dReport: Leden 2024

Zalistujte si v pravidelném přehledu novinek z daní, dotací a investičních pobídek.

Metodická informace ke zdaňování benefitů od 1. ledna 2024

Generální finanční ředitelství vydalo za účelem posílení právní jistoty dlouho očekávanou metodickou informaci ke zdaňování benefitů a jiných plnění poskytovaných zaměstnavateli zaměstnancům od 1. ledna 2024.

V metodice se několikrát operuje s termíny „obvyklost“ a „přiměřenost“ a celým textem se prolíná apel na nezneužívání situace a výkladu nové legislativy ze strany daňových subjektů. Domníváme se tedy, že v následujícím období pomůže při obhajování v rámci kontrol či při dotazování ze strany finanční správy spíše selský rozum a rozumný příběh v pozadí.

Nová metodická informace, [dostupná na stránkách finanční správy](#), obsahuje výklad příslušných ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, (dále jen ZDP) ve znění účinném od 1. 1. 2024 zastávaný finanční správou, ale také podrobnější vysvětlení obecného přístupu k interpretaci práva v oblasti plnění zaměstnavatelů vůči zaměstnancům nad rámec mzdy či platu, resp. odměny za práci.

Dokument je rozdělen do 3 částí:

- První část se zaměřuje na dopad zdanění na straně zaměstnance, přičemž se v jednotlivých kapitolách blíže věnuje:
  - plněním poskytovaným zaměstnancům v podobě jídla a nápojů;
  - sportovnímu vybavení, které je zaměstnancům k dispozici na pracovišti;
  - ostatním zaměstnaneckým benefitům (volnočasovým benefitům, akcím pořádaným zaměstnavatelem);
  - oceňování nepeněžních benefitů;
  - okamžiku vzniku nepeněžního příjmu v souvislosti s tzv. benefitními kartami.
- Druhá část se věnuje daňové uznatelnosti souvisejících nákladů na straně zaměstnavatele.
- Třetí část obsahuje tabulky dotčených benefitů shrnující daňový režim platný do 31. 12. 2023 a režim platný od 1. 1. 2024.

Generální finanční ředitelství předpokládá, že metodická informace bude doplňována, resp. doprovázena sadou postupně publikovaných otázek a odpovědí v reakci na dílčí problémy, které mohou vyvstat v souvislosti s uplatňováním nové právní úpravy v praxi.

O všech dalších novinkách vás budeme informovat nejen na [našem blogu](#) a ve zpravodaji dReport, ale také na pravidelných [webcastech a seminářích](#), které k daňovým a právním novinkám pořádáme. Informace o našich službách (nejen) v oblasti daňového poradenství najdete na našich [webových stránkách](#).

Vladan Čírka
vcirka@deloittece.com

Lucie Dryáková
ldryakova@deloittece.com

Daň z nemovitých věcí: Zkontrolujte si svou povinnost podat daňové přiznání

V návaznosti na účinnost novely zákona o dani z nemovitých věcí od 1. 1. 2024 jsme pro vás připravili nejen krátké shrnutí nejzásadnějších novinek a změn, které ovlivňují povinnost podat daňové přiznání na rok 2024, ale i připomenutí stávajících principů.

Daňové přiznání, případně oznámení o pozbytí nemovité věci, je nutné na finanční úřad **podat do 31. ledna 2024**. V samotném daňovém přiznání je nutné zohlednit všechny změny, které proběhly v rámci kalendářního roku 2023 a které zároveň vyžadují povinnost podat daňové přiznání.

Vybrané změny, které zakládají povinnost podat daňové přiznání:

- Nabytí/pozbytí nemovité věci (spoluvlastnického podílu)
- Změna výměry nebo druhu pozemku evidovaného v katastru nemovitostí
- Kolaudace stavby
- Získání stavebního povolení – stavební pozemek
- Rozdělení budovy na jednotky
- Zřízení práva stavby
- Změna samotné stavby (nástavba/přístavba/demolice)

Hlavní změny od 1. 1. 2024:

- **Stavební pozemek** – pokud jste získali stavební povolení nebo už stavíte budovu na pozemku, na němž již stojí jiná budova, potom se od 1. 1. 2024 na část pozemku určenou k nové zástavbě uplatňuje vyšší sazba pro stavební pozemky.
- **Zpevněná plocha** (např. asfaltové parkoviště pro zemědělské stroje) – vlastníte-li zpevněnou plochu na pozemku, který není v katastru nemovitostí evidován jako ostatní plocha nebo zastavěná plocha a nádvoří (např. na orné půdě), potom je třeba část pozemku, na které se taková zpevněná plocha nachází, zdánit od 1. 1. 2024 vyšší sazbou pro druh pozemku zpevněná plocha.
- **Garáž** evidovaná v katastru nemovitostí jako garáž (L) – garáž od 1. 1. 2024 nelze zdaňovat podle způsobu faktického užívání, ale je nutné řídit se tím, jak je zapsaná v katastru nemovitostí.
- Stavba nebo jednotka, u které **není znám vlastník** – poplatníkem daně z nemovitých věcí je až na výjimky nově uživatel a bude takovou nemovitost uvádět ve svém daňovém přiznání.
- Zavedeno **nové osvobození** od daně například pro zařízení služby péče o dítě v dětské skupině nebo pozemky v národním parku.

Vybrané změny, které nepřinášejí povinnost podat daňové přiznání:

- Zvýšení sazby daně
- Změna koeficientu
- **Nové označení typů pozemků** (ostatní plochy / jiné plochy) – pozemky ostatních ploch, které mají v katastru nemovitostí uveden způsob využití jako jiná plocha, se v daňovém přiznání budou od 1. 1. 2024 uvádět pod předmětem daně „Q“. Vybrané pozemky ostatních ploch, které jsou nevyužitelné (např. neplodná půda, mez, stráž, zamokřená plocha), budou v přiznání nově označeny písmenem „W“ a budou podléhat nižší sazbě daně. Daňové přiznání z důvodu této změny však podávat nemusíte.

Další informace naleznete také na stránkách [finanční správy](#) nebo v [předchozích článcích](#) na našem [blogu](#).

Veronika Mašlejová
vmaslejova@deloittece.com

Jana Pytelková Svobodová
jpsvobodova@deloittece.com

MF ČR zveřejnilo nový zákon o účetnictví

Ministerstvo financí ČR po roce od ukončení vnějšího připomínkového řízení zveřejnilo [návrh nového zákona o účetnictví](#), a představilo tak dlouho očekávaný koncept nové úpravy účetních předpisů.

Návrh nového zákona o účetnictví nyní posoudí Legislativní rada vlády a vydá k němu svoje stanovisko. Následně novelu projedná vláda, přičemž postoj Legislativní rady vlády bude významným faktorem pro případné rozhodnutí vlády předložit tuto normu jakožto vládní návrh do legislativního procesu Parlamentu České republiky. Legislativní proces tedy dále pokračuje a je velmi pravděpodobné, že zákon ještě dozná dalších změn. O dalším vývoji vás budeme informovat.

Roman Ženatý
rzenaty@deloittece.com

Marie Velflová
mvelflova@deloittece.com

ESOP: Nejasnosti ohledně pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění

Dne 29. 12. 2023 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 462/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří. Jeho součástí je i změna zákona o daních z příjmů (ZDP) týkající se nabytí podílů na obchodní korporaci v rámci zaměstnaneckých akciových plánů (ESOP). Nyní se však ukazuje, že novela obsahuje nejasnosti ohledně povinnosti odvodu pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění z nabytých podílů.

O obsahu novely jsme podrobněji psali již v [našem předchozím článku](#) na blogu. Jejím cílem je odložení zdanění nepeněžních příjmů z nabytí podílů na obchodní korporaci zaměstnanci za zvýhodněnou cenu do prvního z definovaných okamžiků (např. prodej podílů, odchod zaměstnance ze společnosti či uplynutí 10 let od nabytí podílů). Zaměstnanci by tak v ideálním případě měli zaplatit daň ze zaměstnaneckého příjmu z nabytí akcií za zvýhodněnou cenu až v okamžiku, kdy z prodeje podílů realizují peněžní prostředky.

Z následných analýz, potvrzených informacemi publikovanými Ministerstvem financí, však vyplývá, že pravděpodobně nezáměrně nebyla zákonodárci iniciována návazná novelizace předpisů upravujících vyměřovací základy pro odvody pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Dle převládajícího konzervativního výkladu současného znění těchto ustanovení tedy dochází u nabytí podílů zaměstnanci za zvýhodněnou cenu k rozdílnému okamžiku zdanění pro daň z příjmů fyzických osob a okamžiku pro odvod pojistného na sociální a zdravotní pojištění. Pokud jsou zaměstnavatelé vzhledem k příjmům z ESOP v pozici plátce příjmů ze závislé činnosti a zahrnují příjmy z podílů nabytých zaměstnanci do mzdové evidence, měli by mít povinnost odvést pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění již při nabytí podílů zaměstnanci (tak jako doposud), daň by však odváděli až v okamžiku odloženého zdanění (např. až při prodeji akcií).

Tento rozdílný přístup by však byl dle našeho názoru zcela v rozporu s logikou novely, aby byl zaměstnanec zatížen odvody ideálně až v okamžiku, kdy získá z ESOP peněžní prostředky. V souladu s tím Ministerstvo financí informovalo na svých [webových stránkách](#), že společně s Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem práce a sociálních věcí iniciuje návaznou novelizaci předpisů upravujících pojistné, která by měla proběhnout při nejbližší příležitosti. Další vývoj v této záležitosti budeme nadále sledovat.

Novela ZDP v souvislosti s ESOP je účinná od 1. 1. 2024. Jelikož neobsahuje přechodné ustanovení, měla by se týkat podílů na obchodní korporaci nabytých zaměstnanci po 1. 1. 2024.

V souvislosti s novelou doporučujeme zaměstnavatelům revizi stávajícího nastavení procesů reportování příjmů z ESOP a jejich komunikace vůči účastníkům ESOP. V případě vašeho zájmu o naši asistenci při posouzení dopadu novely na příjmy z ESOP zavedeného ve vaší společnosti nebo pokud máte jiné související otázky, neváhejte se na nás obrátit – rádi vám pomůžeme.

Jana Osecká
josecka@deloittece.com

Jan Starý
jstary@deloittece.com

Seznamte se s klíčovými daňovými novinkami roku 2024

Začátkem roku 2024 nabylo účinnosti mnoho daňových změn. V následujícím článku pro vás shrneme ty nejzásadnější z nich.

Konsolidační balíček

Konsolidační balíček byl vyhlášen dne 12. 12. 2023 ve Sbírce zákonů pod č. 349/2023 Sb. a nabyl účinnosti 1. 1. 2024. Tato novela přinesla následující vybrané změny:

Zákon o účetnictví

- Účetní jednotky mohou za splnění určených podmínek vést účetnictví v tzv. funkční měně, kterou může být kromě českých korun také euro, britská libra nebo americký dolar.
- Upravuje se výpočet čistého obrátu pro účely zákona o účetnictví, který ovlivňuje například povinnost ověření účetní závěrky auditorem apod.
- Dále se v návaznosti na povinnou transpozici evropských směrnic stanovují nové povinnosti účetních jednotek v oblasti sestavování zprávy o udržitelnosti a zprávy o daních z příjmů.
- Změny zákona o účetnictví se promítly také do souvisejících vyhlášek a Českých účetních standardů.

Daň z příjmů právnických osob a společná ustanovení zákona o daních z příjmů

- Sazba daně z příjmů právnických osob se zvýší z 19 % na 21 %, přičemž zvýšení bude platit pro všechna zdaňovací období započatá po nabytí účinnosti zákona, tj. od 1. 1. 2024.
- Mimořádné odpisy budou v období od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2028 aplikovány pouze pro tzv. bezemisní vozidla (např. elektromobily) s tím, že stávající majetek odpisovaný v tomto režimu bude „doodepsán“ dle dosavadních pravidel.
- Maximální možná daňově uznatelná hodnota osobního vozidla je limitována na 2 mil. Kč. Tento limit bude platit až pro vozidla kategorie M1 pořízená v obdobích započatých po nabytí účinnosti zákona, tj. od 1. 1. 2024.
- V obdobích započatých po účinnosti novely (tj. od 1. 1. 2024) nebude nově možné poskytovat tiché víno jako daňově uznatelný reklamní nebo propagační předmět do částky 500 Kč.
- V oznámení o příjmech plynoucích do zahraničí dochází k zúžení rozsahu oznamovaných příjmů osvobozených nebo nepodléhajících zdanění v ČR, kdy nově budou reportovány pouze licenční poplatky a podíly na zisku, a to bez ohledu na jejich částku. Navíc se budou oznamovat také úroky, ale pouze pokud přesáhnou částku 300 tis. Kč měsíčně. Nový režim platí pro příjmy plynoucí po 1. 1. 2024 s volbou použití i pro rok 2023. Příjmy podléhající srážkové dani se budou oznamovat za stejných podmínek jako dosud.

- Novela zavádí také možnost nezahrnování nerealizovaných kurzových rozdílů do základu daně ve vazbě na oznámení správci daně, a to s účinností od 1. 1. 2024.
- Zákon o daních z příjmů dále obsahuje úpravy používaných kurzů v základu daně, a to především v návaznosti na zavedení tzv. funkční měny v účetnictví a souvisejícího výpočtu daně v českých korunách.

Konsolidační balíček prodloužil účinnost zákona č. 128/2022 Sb., o opatřeních v oblasti daní v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, a tím tedy i preferenční daňovou úpravu darů na Ukrajinu, a to pro rok 2023, resp. pro hospodářské roky, které končí 29. 2. 2024.

Daň z příjmů fyzických osob

- Hranice pro uplatnění 23% sazby daně z příjmů fyzických osob se pro rok 2024 snížila z 48násobku průměrné mzdy na 36násobek průměrné mzdy.
- Bude zavedeno omezení osvobození příjmu z prodeje cenného papíru nebo podílu ve společnosti při splnění časového testu 3 roky, resp. 5 let mezi nabytím a prodejem na částku 40 000 000 Kč na poplatníka. Nová úprava bude platit pro příjmy přijaté od roku 2025 s tím, že u cenných papírů a podílů nabytých do konce roku 2024 bude možné použít zvláštní úpravu pro nabývací cenu.
- Další vybrané změny, které budou pro rok 2024 u fyzických osob platit:
  - uplatnění slevy na manžela pouze v případě péče o děti do 3 let věku;
  - zrušení slevy za umístění dítěte v předškolním zařízení (tzv. školkovné) a zrušení slevy na studenta;
  - zrušení možnosti ponížít si základ daně o příspěvky zaplacené odborové organizaci a o úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání;
  - navázání limitu pro uplatnění srážkové daně u dohod o provedení práce na účast zaměstnance na nemocenském pojištění (tj. zrušení fixní hranice 10 000 Kč);
  - snížení limitní částky pro osvobození výhry z loterie či tomboly z 1 000 000 Kč na 50 000 Kč;
  - státní příspěvek ke stavebnímu spoření nově považován za ostatní příjem;
  - zavedení „obecného“ limitu 50 000 Kč, v jehož rámci budou některé ostatní příjmy stejného druhu osvobozeny, atd.

Zaměstnanecké benefity

- U zaměstnance budou „klasické“ nepeněžní benefity (tj. rekreace, zdravotnické a léčebné služby a zboží, služby vzdělávacích a sportovních zařízení, kultura a tištěné knihy) osvobozeny do limitu poloviny průměrné mzdy, který pro rok 2024 činí 21 983,5 Kč. Nad tento limit budou považovány za zdanitelný příjem a budou rovněž podléhat odvodům pojistného na straně zaměstnance i zaměstnavatele.
- Benefity v nepeněžní formě poskytované do uvedené částky jsou daňově neuznatelným výdajem, zatímco nad výše uvedený limit mohou být pro zaměstnavatele daňově uznatelné.
- Novela sjednocuje přístup ke všem formám příspěvku na stravování, ať už se jedná o stravenky, nepeněžité stravování zajištěné na pracovišti, nebo peněžité příspěvek na stravování.
- Dále dochází u zaměstnanců ke zrušení osvobození od daně u bezúplatného plnění do výše 2 000 Kč za rok a u sociální výpomoci na překlenutí mimořádně obtížných poměrů.
- Upozorňujeme, že tato pravidla platí od 1. 1. 2024 bez ohledu na zdaňovací období zaměstnavatele.

K problematice zaměstnaneckých benefitů vydalo GFŘ metodickou informaci, která je dostupná na [webových stránkách finanční správy](#).

Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

- Sazba pojistného u zaměstnance se v roce 2024 zvýší z 6,5 % na 7,1 % z vyměřovacího základu, tj. o 0,6 %, které nově činí nemocenské pojištění.
- Vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti činí od roku 2024 nejméně 55 % daňového základu (s možností jeho dobrovolného navýšení).
- Od roku 2024 se bude zvyšovat také minimální vyměřovací základ pro osoby samostatně výdělečně činné, a to až do roku 2026, s tím, že se bude odvíjet od průměrné mzdy.
- Sazba pojistného u osoby samostatně výdělečně činné účastné nemocenského pojištění se zvýší z 2,1 % na 2,7 % z vyměřovacího základu.

Daň z přidané hodnoty

- Zavádí se omezení uplatnění odpočtu DPH u pořízení osobních automobilů kategorie M1 na částku 420 000 Kč. To znamená, že se tato změna nijak nedotkne pořízování automobilů za cenu, která v úrovni bez DPH nepřevyšuje 2 mil. Kč.
- Od roku 2024 platí tři sazby DPH, a to 0 %, 12 % a 21 %.
- Nulová sazba daně je aplikována na knihy (včetně elektronických knih).
- Celá řada položek, které byly dosud předmětem jedné ze snížených sazeb DPH, nově podléhají 12% sazbě daně. Jedná se například o:

- stravovací služby (kromě většiny nápojů);
- ubytovací služby;
- vstup na kulturní a sportovní akce, do muzeí, zoo apod.;
- stavební práce na rodinných či bytových domech;
- noviny a časopisy;
- potraviny;
- kohoutkovou vodu.

- Naopak do základní 21% sazby DPH budou přeřazeny položky jako:

- dodání řezaných květin či palivového dřeva;
- dodání nápojů (kromě vybraných mléčných nápojů pro děti);
- kadeřnické služby, podávání nápojů v restauraci kromě pitné vody;
- služby autorů a umělců, sběr, přeprava a skládkování komunálního odpadu;
- oprava obuvi, kožených výrobků a kol či úklidové práce v domácnostech.

- Ze základní 21% do snížené 12% sazby DPH se naopak přesouvá příležitostná hromadná autobusová doprava osob či dodání zdravotnických a diagnostických prostředků pro jedno použití (včetně jejich oprav).

GFŘ v oblasti DPH vydalo dvě metodické informace, jednu [týkající se sazeb DPH](#) a druhou [pro omezení odpočtu DPH u osobních vozidel kategorie M1](#).

Samostatnou novelou účinnou od ledna 2024 byla přepracována pravidla pro určení DUZP při dodání elektřiny, plynu, tepla, chladu nebo dalších plnění poskytovaných za podmínek stanovených energetickým zákonem. Změna by tak měla postihnout pouze výrobce či distributory těchto komodit, novela jim umožní odvádět DPH později než dle dosud platných pravidel.

Daň z nemovitých věcí

- V rámci daně z nemovitých věcí došlo ke zvýšení sazeb, a to až na 1,8násobek od roku 2024.
- Zároveň je zaveden inflační koeficient, který by od roku 2025 automaticky navyšoval daň z nemovitých věcí o inflaci za předchozí období.
- Konsolidační balíček přinesl i další věcné změny, které v mnoha případech mohou znamenat povinnost podat daňové přiznání. Více informací naleznete v našem článku [Daň z nemovitých věcí: Zkontrolujte si svou povinnost podat daňové přiznání](#).

Spotřební a energo daně

- V oblasti spotřební daně přinesl konsolidační balíček zvýšení daně z cigaret, tabáku na kouření, doutníků a cigarillos, a to od roku 2024 o 10 %, v letech 2025 až 2027 pak vždy o 5 %. Daň u zahřívání tabáku má v letech 2024 až 2027 stoupat každý rok o 15 %. Nově bude také zdaněn žvýkací a šňupací tabák, u něhož se bude sazba daně zvyšovat postupně v následujících čtyřech letech.
- Dále je zavedena nová daň z nikotinových sáčků a náplní do e-cigaret, a to formou postupného zvyšování sazby daně v letech 2024 až 2027 namísto jednorázového zavedení daně.
- Spotřební daň z lihu stoupla o 10 % v roce 2024 a ve stejné výši vzroste také v roce 2025. V roce 2026 poté dojde ke zvýšení již pouze o 5 %. Nulová sazba naopak zůstane na tzv. tiché víno.
- Novela přinesla zrušení osvobození leteckých pohonných hmot od spotřební daně u vnitrostátních letů.
- Dále byla zrušena vratka spotřební daně z minerálních olejů spotřebovaných v mineralogických a metalurgických procesech, čímž by mělo dojít k sjednocení zdanění se sazbou pro topné oleje ve výši 660 Kč/1000 l.
- Obdobně bylo zrušeno osvobození od daně ze zemního plynu, elektřiny a pevných paliv v mineralogických a metalurgických procesech. V případě zemního plynu se tedy nově použije sazba 30,60 Kč/MWh spalného tepla, u elektřiny 28,30 Kč/MWh a pevných paliv 8,50 Kč/GJ spalného tepla v původním vzorku.

Daň z hazardních her

- Zvyšuje se sazba u ostatních hazardních her (např. kurzové sázky) z 23 % na 30 %, sazba daně u loterií a technických her zůstává 35 %. Minimální dílčí daň z technických her bude nově 13 400 Kč za povolené zařízení.

Změny zákona o daních z příjmů mimo konsolidační balíček

Zákon o daních z příjmů zaznamenal ještě další novelu, a to související se změnou zákonů v otázce rozvoje finančního trhu. Tento zákon byl vyhlášen 29. 12. 2023 ve Sbírce zákonů pod č. 462/2023 Sb. a nabyl účinnosti taktéž k 1. 1. 2024. O těchto změnách jsme vás již informovali v našich předchozích článcích, a proto zde uvádíme pouze odkaz na vybranou problematiku.

Asi nejvíce diskutovanou změnou této novely je úprava zdaňování tzv. zaměstnaneckých akcií (ESOP). Svou podstatou zůstává daňový režim zaměstnaneckých akcií téměř stejný jako dosud, pouze z hlediska daně z příjmů fyzických osob dochází k odkladu zdanění příjmu k určenému budoucímu okamžiku – více informací naleznete v našem článku [ESOP: Nová pravidla pro zdanění akcií a opcí zaměstnanců v obchodní korporaci](#). V této souvislosti je velkou neznámou, jak postupovat v otázce sociálního a zdravotního pojištění, které je nutné z takového příjmu zaměstnanec odvést. I tuto problematiku rozebíráme na našem blogu v článku [ESOP: Nejasnosti ohledně pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění](#).

Novela přinesla také úpravu odčitatelné položky na výzkum a vývoj, a to konkrétně v otázce důkazního břemene poplatníka, kdy lze v případě pochybností správce daně obsahové náležitosti projektové dokumentace prokazovat dalšími důkazními prostředky. Toto ustanovení se použije pro daňová řízení zahájená ode dne nabytí účinnosti novely zákona, tedy od počátku roku 2024, a jeho analýzu najdete v našem článku [Blýská se u kontrol odpočtu na výzkum a vývoj na lepší časy?](#)

Rozsáhlou změnu pak představuje nastavení nového systému podpory tzv. produktů spoření na stáří, kterými jsou penzijní připojištění se státním příspěvkem, doplňkové penzijní spoření podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření, penzijní pojištění u instituce penzijního pojištění, soukromé životní pojištění a dlouhodobé investiční produkty pro zaměstnance. Daňovou podporu získává nově i tzv. pojištění dlouhodobé péče, za které považujeme pojištění, jehož pojistnou událostí je závislost pojistníka nebo jeho osoby blízké na pomoci jiné osoby. Podrobně jsme se tématu věnovali v článku [Dlouhodobý investiční produkt představuje novou variantu spoření na penzi](#).

Začátek roku 2024 je tedy na daňové novinky skutečně bohatý, kromě výše uvedeného nabytí účinnosti rovněž zákon č. 416/2023 Sb., o dorovnávacích daních pro velké nadnárodní skupiny a velké vnitrostátní skupiny, tedy tzv. Pilíř II, který pravidelně komentujeme na našem blogu. Účinnosti nabývá také novela zákona o investičních pobídkách pod č. 426/2023 Sb.

Změn je v roce 2024 opravdu mnoho, je však třeba si říci, že pokud bude schválen nový zákon o účetnictví a k němu související doprovodný zákon, potom nás v budoucnu čeká skutečná daňová revoluce. Všechny novinky pro vás budeme sledovat a potřebné informace vám přineseme včas.

Marie Velflová
mvelflova@deloittece.com

Dlouhodobý investiční produkt představuje novou variantu spoření na penzi

Prezident Petr Pavel podepsal novelu zákona, která mimo jiné přináší alternativu k již existujícím státem podporovaným produktům sloužícím k zabezpečení na stáří. Návrh upravuje podmínky stávajících produktů spoření, ale také zavádí zcela nový produkt nazvaný dlouhodobý investiční produkt (DIP).

Účastníci dlouhodobého investičního produktu mají možnost za své vklady nárokovat odpočet ze základu daně až do výše 48 000 Kč. Zákon dále umožňuje daňové osvobození příspěvků zaměstnavatele, a to až do roční výše 50 000 Kč. Tento roční limit však bude platit pro všechny produkty spoření na stáří, včetně těch existujících, jako je například penzijní připojištění se státním příspěvkem, doplňkové penzijní spoření nebo soukromé životní pojištění.

Nárok na odpočet bude nutné prokázat pomocí smlouvy o sjednaném dlouhodobém investičním produktu a potvrzením o výši příspěvku účastníka vydaným společností, která produkt poskytuje.

Aby byla zachována daňová podpora, musí k výplatě peněžních prostředků z DIPu dojít až po více než 10 letech od založení produktu, nejdříve však v kalendářním roce, ve kterém poplatník dosáhne 60 let věku.

Zákon též pamatuje na ostatní situace, jako je například zánik produktu. V případě, že bude produkt zrušen ze strany poskytovatele (např. úpadkem společnosti), daňová podpora může být zachována, ale pouze v případě, že vyplacené prostředky budou do jednoho měsíce reinvestovány do jiného DIPu.

V případě nesplnění podmínek bude třeba dodanit daňový odpočet, který byl čerpán v posledních 10 letech před výplatou, jakožto ostatní příjem dle § 10 ZDP. Současně případné příspěvky zaměstnavatele bude nutné dodanit jako příjmy ze závislé činnosti dle § 6 ZDP. I zde platí, že dodanění se týká pouze příspěvků za posledních 10 let před výplatou, avšak upozorňujeme, že v případě dodanění příspěvků zaměstnavatele automaticky vzniká povinnost podat daňové přiznání.

Vedle daňové podpory přináší DIP také flexibilitu ohledně typu investic. V rámci nabídky konkrétního poskytovatele DIPu si účastník může sám zvolit, jestli své vložené prostředky investuje například do akcií veřejně obchodovaných společností, nástrojů peněžního trhu, ETF, nebo podílových fondů.

V rámci DIPu je při zachování daňových zvýhodnění, která jsou spojená s vložením prostředků, možné s jednotlivými tituly obchodovat a generovat kapitálové příjmy. Je však nutné si uvědomit, že pro tyto příjmy a transakce budou předmětem standardního zdanění.

Domníváme se, že tato skutečnost investování prostřednictvím DIPu zkomplikuje. Například může dojít k situaci, kdy účastník realizuje zisk z prodeje cenného papíru, který nebude daňově osvobozen. Účastník bude mít povinnost tento příjem dodanit, avšak pro tento účel nebude moci použít prostředky spojené s prodejem, neboť by extrakce těchto prostředků z DIPu vedla k ztrátě daňového zvýhodnění.

I v případě pasivního investování existuje v delším horizontu riziko, že ve spojitosti s kapitálovými příjmy, které jsou drženy v rámci DIPu, může účastníkovi vzniknout povinnost podat daňové přiznání. Jedná se zejména o situaci, kdy účastník investuje do titulů, jejichž kapitálové příjmy nepodléhají srážkové dani v ČR (tedy například dividendové akcie zahraničních společností). Pokud by například hrubá roční výše těchto zahraničních dividend překročila částku 20 000 Kč, účastník by svého zaměstnavatele již nemohl požádat o roční zúčtování a z titulu existence těchto dividendových příjmů by mu vznikla povinnost podat daňové přiznání.

Možnost se zabezpečit na stáří prostřednictvím DIPu je jistě vítaná alternativa k existujícím produktům. Účastníci by však měli patřičně zvážit výběr jednotlivých investic a mít v rámci investiční strategie na zřeteli, že i bez předčasného výběru peněžních prostředků může dojít k situaci, kdy jednotlivé transakce provedené v rámci DIPu ovlivní jejich daňovou situaci.

Miroslav Filip
mifilip@deloittece.com

Benedikt Troják
btrojak@deloittece.com

Blýská se u kontrol odpočtu na výzkum a vývoj na lepší časy?

S účinností od 1. 1. 2024 dochází k novelizaci § 34c zákona o daních z příjmů, kdy se nově doplňuje ustanovení, které stanoví, že v případě pochybností správce daně lze obsahové náležitosti projektové dokumentace prokazovat dalšími důkazními prostředky. Toto ustanovení se použije pro daňová řízení zahájená ode dne nabytí účinnosti novely zákona, tedy od počátku roku 2024.

Odpočet na výzkum a vývoj mohou poplatníci v České republice využívat již od r. 2005. Za celou dobu jeho existence proběhla pouze jedna zásadní novelizace tohoto institutu, a to s účinností od 1. dubna 2019, kdy došlo k částečné změně pravidel pro uplatňování odpočtu. Ta představovala především zavedení povinnosti zpracování projektové dokumentace (tj. písemného dokumentu s taxativně vyjmenovanými náležitostmi) až k datu podání řádného daňového přiznání za zdaňovací období, za které poprvé poplatník vykazuje nárok na uplatnění odpočtu. Tato změna měla za cíl umožnit poplatníkům při tvorbě projektových dokumentací využít přesnější informace týkající se výzkumné a vývojové činnosti. Do té doby měli poplatníci povinnost zpracovat dokumentaci před zahájením řešení projektu, což v praxi vyvolávalo celou řadu otázek a komplikací.

Mezi náležitosti projektové dokumentace přitom patří např. uvedení cílů projektu, které jsou dosažitelné v době řešení projektu a vyhodnotitelné po jeho ukončení, způsob kontroly a hodnocení postupu řešení projektu, předpokládané výdaje na řešení projektu a jména osob, které mají jeho řešení odborně zajišťovat. Monitoring soudních rozhodnutí z posledních let ukazuje, že správci daně nekontrolují jen samotnou existenci obsahových náležitostí v projektové dokumentaci, ale vyjadřují se i k jejich dostatečnosti či míře detailu. Zůstává pak na poplatnících prokázat, že např. cíle projektu byly vymezeny tak, aby byly dosažitelné a vyhodnotitelné. Uspokojení představy správce daně na obsahovou dostatečnost přitom může být pro poplatníky obtížně naplnitelné.

Co změní současná novela

Novelou zákona tak prakticky dochází k zavedení možnosti prokázání splnění obsahových náležitostí projektové dokumentace s využitím dalších důkazních prostředků, zjistí-li správce daně např. v daňové kontrole, že tyto náležitosti nebyly podle jeho názoru uvedeny v projektové dokumentaci dostatečně konkrétně. Na tomto místě je však důležité upozornit, že úprava neruší povinnost zpracovat projektovou dokumentaci, a to včetně všech jejích taxativně vyjmenovaných obsahových náležitostí, ale vytváří pro poplatníky prostor dokládat detailnější informace a důkazní prostředky při daňové kontrole či v jiném daňovém řízení.

Autoři článku věří, že se jedná o důležitý krok ke zvýšení právní jistoty a že novela povede k vyjasnění pochybností v rámci daňových kontrol a tím k motivaci oprávněných poplatníků k využívání odpočtu na výzkum a vývoj.

Kateřina Novotná
knovotna@deloittece.com

Alena Wágner Dugová
adugova@deloittece.com

Jakub Vrkoč
jvrkoc@deloittece.com

Přehled novinek

Novely zákona o DPH

Od ledna 2024 je v České republice zavedena jediná snížená sazba daně ve výši 12 % na vybrané zboží/služby a nově aplikováno osvobození pro dodání knih a podobných publikací. V této oblasti byla vydána [Informace GFŘ](#), která popisuje některé aspekty uplatnění správné sazby DPH (respektive osvobození od DPH). Informace jednoduše shrnuje text zákona a důvodové zprávy k němu a vyjasňuje i některé problematické otázky. Ty se týkají nejčastěji uplatnění sazby u dodávání či podávání nápojů. Například pokračující kojenecká výživa, ač má konzistenci tekutiny s vysokým obsahem vody připravené k bezprostřední konzumaci, má být i nadále pro účely zákona o DPH potravinou podléhající 12% sazbě DPH. Mléčné kávové nápoje by měly podléhat snížené sazbě DPH, na druhou stranu káva by měla podléhat standardní sazbě DPH bez ohledu na množství přidaného mléka. Sirupy, sypané čaje a zrnková káva budou rovněž spadat do snížené sazby daně.

Novela přinesla i limit pro uplatnění odpočtu DPH u pořízení osobních automobilů kategorie M1. V době redakční uzávěrky připravovalo Generální finanční ředitelství informaci, podle níž by v případě těchto typů automobilů, které jsou pronajaty formou finančního pronájmu, měl být limit aplikován jen na straně nájemce, nikoli u pronajímatele. Vydání této informace očekáváme v nejbližších dnech.

Samostatnou novelou účinnou od ledna 2024 byla přepracována pravidla pro určení DUZP při dodání elektřiny, plynu, tepla, chladu nebo dalších plnění poskytovaných za podmínek stanovených energetickým zákonem. Změna by se tak měla týkat pouze výrobců či distributorů těchto komodit. Novela jim umožní odvádět DPH později než dle dosud platných pravidel.

Judikatura SDEU

- Rozhodnutí SDEU ve věci **C-288/22 TP**, týkající se zdanitelnosti výkonu funkce člena statutárního orgánu právnické osoby za odměnu, přineslo značné množství inovativních závěrů v oblasti postavení osoby povinné k dani a ekonomické činnosti z pohledu DPH. Kromě toho, že SDEU postavil výkon funkce člena statutárního orgánu právnické osoby prakticky téměř vždy mimo předmět DPH (což může být vnímáno jako rozporné s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu ČR), vyjádřil se SDEU k obecnějším otázkám týkajícím se zdanitelnosti určité činnosti. Mezi kritéria zdanitelnosti zařadil například pravidelnost dosahované odměny, kterou osoba má získávat za svou činnost.
- V případě **C-532/22 SC Westside Unicat SRL** posuzoval SDEU určení místa plnění u nahrávání interaktivních videochatů studiem pro třetí osobu (která je pak živě streamuje). Soud dovodil, že tato služba není oprávněním ke vstupu na zábavní akce a že tak podléhá základnímu pravidlu pro určení místa plnění. Současně SDEU – nad rámec posuzované věci – určil, že pokud by šlo o službu v podobě oprávnění ke vstupu na zábavní akce, nebylo by místem plnění sídlo jejího poskytovatele.

Tomáš Brandejs
tbrandejs@deloittece.com

Novinky z oblasti globální minimální daně a její české implementace

Na konci loňského roku vyšel ve Sbírce zákonů nový zákon o dorovnávacích daních pro velké nadnárodní skupiny a velké vnitrostátní skupiny, který do českého právního řádu zavádí globální pravidla OECD, která známe také pod názvem Pilíř II. Další novinky související se zaváděním minimální daně jsme pro vás shrnuli v následujícím článku.

Začněme domácími aktualitami. Dne 29. prosince 2023 byl ve Sbírce zákonů publikován nový zákon č. 416/2023 Sb., o dorovnávacích daních pro velké nadnárodní skupiny a velké vnitrostátní skupiny („zákon“). Nový zákon se jistě stane pro některé z nás oblíbenou položkou ve vyhledávači legislativy, minimálně několik prvních let. Pravidelní čtenáři našeho dReportu již z [předchozích článků](#) vědí, že tento zákon transponuje do českého právního řádu pravidla tzv. Pilíře II – globální minimální daně, v EU zaváděné prostřednictvím Směrnice 2022/2523 o zajištění globální minimální úrovně zdanění nadnárodních skupin podniků a velkých vnitrostátních skupin v Unii („směrnice“).

Nový zákon nabyl účinnosti dne 31. prosince 2023 (v souladu se směrnicí a v rámci transpoziční lhůty), čímž jsme se zařadili mezi několik málo zemí, které ve vztahu k prvnímu období roku 2024 budou řešit „pouze“ nejasnosti vyplývající z nových globálních pravidel, nikoliv nejasnosti spojené s pozdní implementací pravidel. Byť bude situace v ostatních zemích samozřejmě komplikovat život i českým nadnárodním skupinám.

Také v ostatních zemích dochází průběžně k zavádění pravidel globální minimální daně či dílčích povinností z nich vyplývajících. Aktuality k vývoji implementace v jednotlivých zemích můžete sledovat na našem globálním webu daňových novinek [tax@hand](#). Nově také najdete shrnutí k vývoji v jednotlivých zemích na naší [platformě věnované Pilíři II](#).

Ani OECD nelenila a před Vánoci publikovala již [třetí metodiku](#), která se věnuje dalším vybraným problémům. Obsahuje například specifika vyplývající z vykazování úpravy kupní ceny (PPA) v reportingu a kvalifikovaných finančních výkazech, doplnění k přechodným CbC safe harbours, přechodné lhůty pro skupiny s kratším vykazovacím obdobím aj. OECD plánuje vydat konsolidovanou verzi doposud zveřejněných administrativních metodik v průběhu tohoto nebo následujícího roku.

Tereza Petrášová
tpetrasova@deloittece.com

Krátce z mezinárodního zdanění

Česká republika: Pronájem letadla aneb NSS k výkladu smluv o zamezení dvojímu zdanění a aplikaci komentáře

Nejvyšší správní soud (NSS) se ve svém prosincovém rozsudku 10 Afs 27/2023-83 zabýval na pozadí daňového posouzení platby za nájem nevybaveného letadla vůči nerezidentovi (článek 8 versus článek 12 smlouvy o zamezení dvojímu zdanění) zejména přístupem k výkladu mezinárodních smluv a aplikaci komentáře OECD. Dle jeho názoru lze komentáře OECD k modelové smlouvě používat jako výkladový prostředek, nelze je však zaměňovat za pramen práva. Relevantním komentářem je komentář v době uzavření (sjednání) příslušné smlouvy (tzv. statický přístup). Pozdější komentáře mohou být užitečným výkladovým doplňkem, pokud původní komentář rozvíjí, ale neprotiřečí si s ním. Jako výkladovou pomůcku NSS použil i následně uzavřenou novou smlouvu o zamezení dvojímu zdanění s příslušnou zemí, kde je nájem nevybaveného letadla výslovně podřazen pod článek 8. Z toho NSS dovodil, že bez tohoto ujednání se aplikuje článek 12, nárok na zdanění má v tomto daném případě i stát zdroje příjmů a příslušný příjem tak podléhá srážkové dani v České republice.

Portugalsko: Pokyny k povinnostem provozovatelů digitálních platform v souvislosti s DAC 7

Koncem prosince 2023 zveřejnilo Portugalsko dvě vládní nařízení, č. 455-D/2023 a č. 455-C/2023, která v návaznosti na zavedení směrnice DAC 7 stanovují pro provozovatele digitálních platform registrační a oznamovací povinnost. Tato nařízení s účinností od 30. prosince 2023 poskytují pokyny ke vzorovému formuláři pro registraci („Modelo 61“) a strukturám souborů XML pro podávání zpráv. Provozovatelé platform jsou povinni se zaregistrovat prostřednictvím online finančního portálu, kde projdou procesem ověření. Provozovatelé platform, kteří jsou zproštěni oznamovací povinnosti, jsou povinni každý rok dokladat, že na jejich platformě žádní prodejci s oznamovací povinností nefiguruje. Provozovatelé platform, kteří podávají hlášení ve více státech EU, jsou povinni specifikovat, ve které jurisdikci tak činí. První termín pro podávání zpráv podle směrnice DAC 7 pro provozovatele digitálních platform je 31. ledna 2024.

Belgie: Návrh zákona o elektronické fakturaci B2B transakcí povinné od 1. ledna 2026 předložen parlamentu

Belgická vláda předložila parlamentu návrh zákona, který od 1. ledna 2026 stanovuje povinnost elektronické fakturace pro transakce mezi podniky (tzv. B2B). Cílem tohoto zákona je zavést pro vnitrostátní transakce mezi registrovanými plátcí DPH v Belgii povinné strukturované elektronické faktury. Při této elektronické výměně se jako preferovaný formát komunikace upřednostňuje online nástroj pro celoevropské zadávání veřejných zakázek (PEPPOL).

Německo: Pokyny k nabytí vlastnictví u daně z převodu nemovitosti by mohly vést k dvojímu zdanění

Německé daňové úřady vydaly vyhlášku, v níž podrobněji specifikují svůj postoj k nedávným soudním rozhodnutím, která se týkala daně z převodu nemovitostí (RETT). Tato vyhláška zavádí nová kritéria pro posuzování událostí, které vedou k vyměření této daně. Zaměřuje

se především na proces posuzování vlastnictví a identifikuje situace, ve kterých může být více subjektů považováno za vlastníky téže nemovitosti současně, což může mít potenciálně za následek dvojí zdanění. Vyhláška představuje koncept „nemovitostí ve vlastnictví fiktivních subjektů“, jenž má vliv na transakce, které zahrnují změny vlastnictví v rámci vlastnických struktur.

Složitý charakter vyhlášky představuje pro daňové poplatníky výzvu, která si u budoucích transakcí s německými nemovitostmi bude žádat pečlivé analýzy a plánování. Navzdory kontroverzím a pochybnostem o ústavnosti této vyhlášky jsou její zásady pro daňové orgány závazné, a proto je nutné jim věnovat zvýšenou pozornost. Celková komplikovanost pravidel daně z převodu nemovitostí (RETT), umocněná touto vyhláškou, zdůrazňuje naléhavou potřebu komplexní reformy, po které volá německé ministerstvo financí.

Itálie:

V platnost vstupuje legislativní nařízení o mezinárodní daňové reformě

Itálie přijala legislativní nařízení (č. 209/2023), které s účinností od 1. ledna 2024 zavádí opatření mezinárodní daňové reformy. Nařízení se zaměřuje na určení daňové rezidence právnických osob, změnu režimu ovládaných zahraničních osob (CFC) a podporu přesunu hospodářských činností do Itálie prostřednictvím daňových pobídek. Změny režimu CFC zahrnují zjednodušený test efektivní daňové sazby pro auditované zahraniční společnosti a volitelnou náhradní daň se sazbou 15 %. Pobídka k přesunu výroby poskytuje pro přesunutou činnost za určitých podmínek částečné osvobození od daně z příjmu právnických osob, u kterých však v případě, že budou přesunuty mimo Itálii, může dojít k dodatečnému zdanění. Legislativní nařízení rovněž přejímá směrnici EU druhého pilíře do vnitrostátního práva, nicméně pobídka k přesunu výroby stále čeká na schválení Evropskou komisí v souladu s pravidly EU o státní podpoře.

Zavedení mechanismu ochrany před pokutami za vyměření daně s hybridními nesoulady

Italská vláda schválila legislativní nařízení, které s účinností od 29. prosince 2023 zavádí režim ochrany před pokutami pro italské daňové poplatníky v rámci nadnárodních skupin podniků. Tento režim umožňuje vypracování tzv. „anti-hybridní dokumentace“, která má zabránit daňovým sankcím při uplatňování složitých italských pravidel pro hybridní nesoulady při vyměřování daně. V případě, že daňovým poplatníkům nebude před těmito sankcemi poskytnuta ochrana, mohou při porušení těchto pravidel čelit správním a případně i trestním sankcím. Tento režim bude platný až do termínu pro podání daňového přiznání za rok 2023, přičemž mají daňoví poplatníci povinnost existenci anti-hybridní dokumentace oznámit příslušným orgánům. Nárok na ochranu před sankcemi vzniká při splnění požadavků na zveřejnění a dokumentaci, tedy při spolupráci daňových poplatníků a daňových orgánů.

Vláda schválila legislativní nařízení k prováděcím předpisům druhého pilíře

Italská Rada ministrů schválila legislativní nařízení, kterým se do vnitrostátního práva zavádějí pravidla druhého pilíře a přejímá se směrnice EU o globální minimální dani. Nařízení s účinností od 1. ledna 2024 zavádí vnitrostátní dorovnávací daň (kvalifikovanou vnitrostátní minimální dorovnávací daň – QDMTT) ze zisků podniků a stálých provozoven s příjmy nad 750 milionů eur. Pravidla pro zahrnutí příjmů (IIR) a QDMTT vstoupila v platnost 31. prosince 2023, zatímco u pravidel o nedostatečně zdaněných ziscích (UTPR) k tomu dojde o rok později, 31. prosince 2024. Při výpočtu QDMTT se aplikují italské účetní standardy (GAAP) nebo Mezinárodní účetní standardy (IFRS). Italské subjekty mají povinnost předkládat daňová přiznání v řádných termínech – nesplnění této povinnosti může vyústit v sankce.

Japonsko: Návrhy daňové reformy pro rok 2024

Japonské ministerstvo financí představilo návrhy daňové reformy pro rok 2024, které zahrnují jak domácí, tak mezinárodní opatření. Cílem je řešit přetrvávající deflaci prostřednictvím iniciativ, jako jsou slevy na dani z příjmu jednotlivců a místní dani z obyvatel, úpravy pobídek pro zvyšování platů a zavedení daňové úlevy s názvem „innovation box“. Kromě toho bude i nadále pokračovat úsilí o dosažení souladu s druhým pilířem iniciativy OECD v celosvětovém měřítku. Návrhy se zároveň týkají zdanění zahraničních podniků, které v Japonsku působí na digitálních platformách. Tyto návrhy budou v průběhu roku 2024 předmětem diskusí a případných změn, přičemž jejich uzákonění a implementace se očekávají v roce 2025.

Francie: Parlament přijal návrh rozpočtového zákona na rok 2024

Návrh rozpočtového zákona na rok 2024, který byl ve Francii schválen 21. prosince 2023, obsahuje klíčová daňová ustanovení. Mezi významné aspekty patří přejímání směrnice EU o druhém pilíři do vnitrostátního práva a zavedení globálního minimálního zdanění ve výši 15 % pro nadnárodní podniky. Rozšiřuje limit tržních příjmů pro výrobce elektřiny do 31. prosince 2024 a zavádí daňovou úlevu (C3IV) na podporu investic do zeleného průmyslu. Aktuální úpravy v oblasti daňové konsolidace a distribuce odpovídají nedávným rozhodnutím Soudního dvora EU. Kromě toho začíná 1. ledna 2024 platit nová daň z využívání dálkové dopravní infrastruktury. Návrh zákona zpřísňuje pravidla pro převodní ceny, upravuje místní daně a zavádí nová ustanovení například v oblasti elektronické fakturace nebo trestných činů v souvislosti s napomáháním daňovým únikům.

Švýcarsko: Postupné zavádění druhého pilíře

Švýcarsko bude globální minimální daň v rámci druhého pilíře zavádět postupně. Od 1. ledna 2024 začne pro švýcarské společnosti a stálé provozovny platit národní dorovnávací daň (QDMTT). Mezinárodní dorovnávací daň (IIR a UTPR) ze zisků zahraničních dceřiných společností by mohla být zavedena 1. ledna 2025. Toto rozhodnutí koresponduje s výsledky švýcarského veřejného hlasování v roce 2023. Opatřením Spolkové rady se pro vykazování podle jednotlivých zemí (CbCR) na další tři roky povoluje využívat přechodných bezpečných přístavů.

Chcete získat více informací o klíčových daňových novinkách z celého světa a zůstat v obraze? Pak sledujte naše webové stránky tax@hand, kde najdete všechny relevantní informace o mezinárodním zdanění.

Tereza Petrášová
tpetrasova@deloittece.com

Ivana Veselá
ivesela@deloittece.com

Soudy potvrdily možnost zpětného uplatnění investiční pobídky

Na podzim loňského roku se soudy zabývaly otázkou, která trápila nemálo daňových subjektů. Je možné uplatnit slevu na dani z titulu investičních pobídek v průběhu doměřovacího řízení? Dle názoru soudů to možné je. Jak svá stanoviska soudy zdůvodnily?

Nejvyšší správní soud vydal v listopadu 2023 rozsudek č. j. 2 Afs 118/2022-53, v němž řešil spor o výklad § 35b odst. 1 písm. a) ZDP, tedy otázku, zda je možné uplatnění vyšší slevy na dani z titulu investičních pobídek v rámci dodatečného daňového přiznání. Nejvyšší správní soud konstatoval, že to možné je, a zároveň dodal, že přitom „není rozhodné, zda k doměření vyšší daně dochází na základě iniciativy daňového subjektu, nebo správce daně“. Ke stejnému závěru již v říjnu 2023 s předstihem dospěl také Krajský soud v Plzni (rozsudek č. j. 57 Af 11/2022-82) ve věci našeho klienta. V tomto rozsudku soud rozhodoval spor v otázce možnosti uplatnění vyšší slevy na daně z titulu investiční pobídky v průběhu celého doměřovacího řízení, kdy dal plně za pravdu naší argumentaci a potvrdil možnost dodatečného uplatnění slevy z titulu investiční pobídky v průběhu řízení o daňové kontrole i v průběhu celého řízení odvolacího.

Soudy v obou případech dospěly k názoru, že jediným omezením v otázce dodatečného uplatnění vyšší slevy na dani z titulu investiční pobídky je dle zákona (pravomocné) doměření vyšší daňové povinnosti. Jelikož ani v případě, kdy daňový subjekt podává dodatečné daňové přiznání, ani v případě, kdy je vedeno doměřovací

řízení, zcela nepochybně dosud nedošlo k pravomocnému doměření žádné, natož vyšší daňové povinnosti, nelze tímto uplatnění slevy omezit.

Z těchto kauz je tedy evidentní, že ač se určitá daňová otázka může zdát na počátku velmi sporná a její závěr ve prospěch daňového subjektu diskutabilní, má smysl se proti názoru finančního úřadu bránit. Pokud má totiž přístup daňového subjektu ekonomické racionality a vychází z logiky zákona a účelu daného ustanovení, je pravděpodobné, že soud, byť po dlouhých peripetích, dá poplatníkovi zapravdu.

Marie Velflová
mvelflova@deloittece.com

Lujza Perstická
lpersticka@deloittece.com

NSS: Mezinárodní dožádání může materiálně zahájit daňovou kontrolu

Jedním z důležitých rozsudků roku 2023 byl rozsudek ve věci sp. zn. 6 Afs 59/2023, kterým Nejvyšší správní soud („NSS“) vyhověl kasační stížnosti daňového subjektu týkající se nezákonného zásahu správce daně. Nezákonný zásah měl spočívat ve vedení daňové kontroly po uplynutí lhůty pro stanovení daně, protože k faktickému zahájení daňové kontroly došlo dříve než k zahájení formálnímu.

Judikatura NSS

NSS ve svých předchozích rozsudcích dovodil, že pokud hodlá správce daně komplexně prověřovat skutečnosti rozhodné pro správné zjištění a stanovení daně, může tak učinit pouze v rámci daňové kontroly nebo postupu k odstranění pochybností. Je tomu tak proto, že jen tyto dva kontrolní postupy umožňují správci daně provádět dokazování. Dokazování naopak nelze provádět v rámci vyhledávací činnosti, která spočívá ve sběru podkladových informací a „mapování terénu“. Proto nelze v rámci vyhledávací činnosti zjišťovat a ověřovat správnost tvrzení a stanovení daňové povinnosti daňového subjektu. Pokud vyhledávací činnost správce daně vybočí z těchto zákonných limitů, pak představuje z faktického hlediska zahájení daňové kontroly.

Skutkové okolnosti případu

Správce daně si v rámci vyhledávací činnosti vyžádal od daňového subjektu smlouvy, daňové doklady a neformální e-mailovou komunikaci za účelem ověření údajů uvedených v kontrolních hlášeních. Kromě toho správce daně učinil řadu mezinárodních dožádání, kterými prověřoval existenci konkrétních řetězců společností obchodujících s daňovým subjektem včetně konkrétního pohybu zboží. S odstupem času pak správce daně zahájil u daňového subjektu daňovou kontrolu, která se týkala prověřovaných skutečností. Proti vedení daňové kontroly se daňový subjekt bránil žalobou proti nezákonnému zásahu z důvodu uplynutí lhůty pro stanovení daně v souvislosti s tím, že k faktickému zahájení daňové kontroly došlo dříve.

Krajský soud žalobu daňového subjektu zamítnul, avšak NSS se daňového subjektu zastal. Přestože NSS souhlasil s krajským soudem, že se vyžádání podkladů k odstranění rozporů v kontrolních hlášeních fakticky daňovou kontrolu nezahájilo. V posouzení mezinárodního dožádání se však NSS odchýlil od názoru krajského soudu.

Posouzení mezinárodního dožádání NSS

Podle NSS má být mezinárodní dožádání využíváno za účelem podrobnějšího prověřování. Proto pokud z mezinárodního dožádání vyplývá, že bylo učiněno za účelem prověřování a hodnocení konkrétních uskutečněných zdanitelných plnění, nelze ho činit mimo kontrolní postup bez vědomí daňového subjektu. V posuzované věci se správce daně v rámci mezinárodních dožádání dotazoval zahraničních správců daně na konkrétní společnosti obchodující s daňovým subjektem v přesně určených zdaňovacích obdobích a konkrétní zdanitelná plnění. Dotazy směřovaly na okolnosti dodání zboží, skladovací prostory a zaměstnance zahraničních odběratelů. Na základě toho NSS dospěl k závěru, že již nelze hovořit o „mapování terénu“, ale o prověřování konkrétních zdanitelných plnění. Takové prověřování je ovšem možné činit pouze v rámci zahájené daňové kontroly. Mezinárodní dožádání tak představovala podle NSS faktické zahájení daňové kontroly.

NSS uzavřel, že krajský soud vyhodnotil otázku zahájení daňové kontroly nesprávně, a rozsudek krajského soudu zrušil. Od okamžiku zahájení daňové kontroly se pak odvíjí i hodnocení běhu lhůty pro stanovení daně. V dalším řízení se proto krajský soud bude znovu zabývat posouzením běhu prekluzivní lhůty, přičemž nelze vyloučit, že po dobu mezinárodních dožádání lhůta pro stanovení daně neběžela.

Kateřina Devlin
kdevlin@deloittece.com

DAC 7: Termín pro podání prvního oznámení pro provozovatele digitálních platforem je tu

Nový rok je tady a s ním se blíží i termín pro podání prvního oznámení v rámci oznamovací povinnosti pro provozovatele platforem. Ten nastane již 31. ledna 2024. Pokud jste platformou, pomocí které mohou jednotliví prodejci poskytovat pronájem nemovitostí, dopravních prostředků nebo nabízet své zboží či osobní službu, jako jsou například stavební práce, kadeřnické služby či služby řidiče, může tato povinnost dopadnout i na vás. Je tak nejvyšší čas nové hlášení připravit.

Oznamovací povinnost se bude plnit prostřednictvím portálu „Moje daně“, kde má DAC 7 vlastní dlaždici. Na portálu jsou v tuto chvíli k dispozici elektronické formuláře pro registraci neusazeného provozovatele platformy, ohlášení českého oznamujícího provozovatele platformy či ohlášení provozovatele platformy o splnění podmínky vyloučení z oznamovací povinnosti. A rovněž zde již najdeme formulář pro oznámení o oznamované činnosti vykonávané oznamovaným prodejcem, který slouží ke splnění oznamovací povinnosti dle DAC 7 a jehož přílohu bude tvořit XML soubor s příslušnými informacemi o oznamovaných prodejcích dle DAC 7 ve struktuře publikované OECD.

OECD k tomuto rovněž publikovala „návod“, jak má XML vypadat a jaké informace má obsahovat. Naleznete zde strukturu informací, které jsou potřeba pro identifikaci provozovatele platformy, dále také to, jaké údaje musí platforma evidovat o jednotlivých prodejcích či jaké informace je třeba sbírat ve vztahu k oznamované činnosti.

V průběhu roku 2023 také OECD publikovala na svých stránkách seznam otázek a odpovědí vztahujících se k povinnosti podávat hlášení DAC 7 a reportovaným údajům (aktualizovaná verze byla vydána v říjnu 2023).

OECD se mimo jiné vyjádřila k tomu, jaké jsou povinnosti v případě, že platforma prodává zboží nebo službu svým jménem na účet prodejce (například ubytování či jídlo), nebo jak přistupovat k prodeji voucherů přes platformu a kdy a jak tyto prodeje vykazovat.

A jaké sankce platformám hrozí při neplnění této oznamovací povinnosti? Při neplnění se mohou platformy dostat na seznam nespolupracujících platforem. To může vést až k zákazu činnosti či pokutám do výše 1,5 milionu Kč. Dále mohou hrozit potenciální daňové kontroly nebo jiné úkony ze strany finančního úřadu.

Pokud se o tomto tématu chcete dozvědět více nebo si nejste jistí, zda vaše webová stránka splňuje definici platformy pro účely DAC 7, případně pokud máte obavy, že byste nestihli oznámení včas připravit sami, neváhejte se na nás obrátit – rádi vám pomůžeme. Pro podrobnější informace můžete také navštívit náš [web](#).

Michaela Kučerová
mkucerova@deloittece.com

Evropská komise aktualizovala seznam celních suspenzí a kvót

Pozastavení cel (jinak též celní suspenze) spolu s celními kvótami umožňují podnikům v EU výrazně snížit náklady na celní clo, které by jinak musely vynakládat při dovozu materiálů nebo polotovarů nutných pro výrobu. Celní suspenze a kvóty umožňují podnikům dovážet suroviny, polotovary, části a součásti, jež nejsou na trhu EU dostupné, přičemž díky suspenzím a kvótám je u tohoto vybraného zboží clo pozastaveno, a jeho výše je tak po dobu platnosti suspenze či kvóty obvykle nulová. Suspenzi lze získat také pro výrobní stroje.

Evropská komise na základě žádostí jednotlivých dovozců pravidelně seznam suspenzí a kvót rozšiřuje, přičemž poslední aktualizace vstoupila v platnost k 1. lednu 2024.

Suspenze i kvóta může být využívána jakýmkoliv dovozcem. Zatímco u suspenze nehrozí riziko jejího vyčerpání, u kvót je nastaven systém, kdo dříve přijde, ten je dříve na řadě a má tak nárok na snížení celních nákladů. Po vyčerpání stanoveného množství se na dovoz zboží vztahuje standardní celní sazba. Z těchto důvodů je velmi žádoucí pravidelně revidovat možnost využití existujících suspenzí či kvót pro vámi dovážené výrobky.

Legislativa navíc umožňuje požádat o uplatnění celní suspenze i zpětně, pokud v době dovozu předmětného zboží byla suspenze již v platnosti. Obdobně i o čerpání kvót lze zažádat dodatečně, pokud kvóta nebyla již vyčerpána jinými dovozci. Clo, které jste při dovozu zboží zaplatili, tak lze získat zpět. Doporučujeme proto provádět pravidelné revize seznamu suspenzí a kvót.

Můžou se suspenze a kvóty týkat také vaší společnosti?

O suspenzi nebo celní kvótu si může zažádat jakákoliv společnost, která dovážený výrobek používá jako surovinu, polotovar nebo komponent pro vlastní výrobu. Podmínkou však je, aby roční hodnota nevybraného cla činila minimálně 15 000 eur. Nezbytnou podmínkou je také prokázání nemožnosti, popř. obtížnosti pořízení daného zboží na unijním trhu. Žádosti o suspenzi či kvótu se předkládají 2 x ročně, přičemž nejbližší termín pro podání žádosti je 14. února 2024.

Jak vám můžeme pomoci?

Naši celní specialisté poskytují následující služby:

- poradenství v této oblasti;
- asistence s přípravou žádosti o suspenzi či celní kvótu;
- revize možnosti zpětného využití již platné suspenze a celní kvóty;
- asistence s přípravou žádosti o vrácení již zaplaceného cla v případě, že bude identifikována příležitost zpětného využití existující suspenze či kvóty a asistence při jednání s celní správou v této problematice.

Petra Závalová
pzavalova@deloittece.com

Richard Vesecký
rvesecky@deloittece.com

Kontakty

V případě jakýchkoliv dotazů ohledně záležitostí uvedených v této publikaci se, prosím, spojte se svou kontaktní osobou z daňového oddělení společnosti Deloitte nebo s jedním z následujících odborníků:

Přímé daně

Miroslav Svoboda
msvoboda@deloittece.com

Marek Romancov
mromancov@deloittece.com

Kateřina Novotná
knovotna@deloittece.com

Tereza Gebauer
tgebauer@deloittece.com

Miroslav Richter
MirRichter@deloittece.com

Roman Ženatý
rzenaty@deloittece.com

Imigrace

Tereza Kavan Klimešová
tklimesova@deloittece.com

Nepřímé daně

Adham Hafoudh
ahafoudh@deloittece.com

Radka Mašková
rmaskova@deloittece.com

Kontrolní hlášení

Jaroslav Beneš
jbenes@deloittece.com

Deloitte Advisory, s. r. o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika
Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Byly vyhlášeny výzvy RES+ na podporu fotovoltaických elektráren na střechy či na zem

Dne 21. 12. 2024 byly vyhlášeny dlouho očekávané výzvy na podporu fotovoltaických systémů z Modernizačního fondu RES + č. 1/2024 a RES + č. 2/2024.

Jedná se o výzvy, kde mohou malé, střední i velké podniky na celém území České republiky žádat o dotaci na podporu pořízení fotovoltaických elektráren s umístěním na střechy i na zem. Z dotace lze financovat nejen fotovoltaické systémy, ale také bateriová uložště či systémy výroby vodíku elektrolýzou vody.

	RES+ č. 1/2024: FVE od 10 kWp do 5 MWp primárně s vlastní spotřebou	RES+ č. 2/2024: FVE s kapacitou nad 1 MWp s možností dodávek do sítě
Alokace	3 mld. Kč	4 mld. Kč
Míra dotace	Jednotkovými náklady dle výkonu FVE	Jednotkovými náklady dle výkonu FVE
Zahájení příjmu žádostí o podporu:	1. 3. 2024	15. 5. 2024
Ukončení příjmu žádostí o podporu:	31. 10. 2024	10. 9. 2024
Max. doba realizace	3 roky	5 let
Typ výzvy	Průběžná – nesoutěžní	Kolová – soutěžní
Specifika výzvy	Samostatné projekty s jedním místem realizace (tj. s jedním předávacím místem do DS)	Samostatné i sdružené projekty s možností více míst realizace

Vzhledem k aktuálně vysokému zájmu o obnovitelné zdroje energie očekáváme, že se o dotace v rámci výzev RES+ bude ucházet velké množství subjektů. Ze zkušenosti víme, že se může jednat o časově velmi náročné projekty, kde velkou roli pro úspěch hraje také kvalita předkládaného projektu. S projekty v rámci programu RES+ máme bohaté zkušenosti, v případě zájmu nás proto neváhejte kontaktovat.

Pokud se o možnostech dotace na výstavbu fotovoltaických elektráren chcete dozvědět více informací, přijměte pozvání na náš webcast, který se uskuteční 1. února 2024 a v němž se na výzvy RES+ podrobně zaměříme. Registrovat se můžete na [našem webu](#).

Antonín Weber
antoweber@deloittece.com

Kateřina Čápková
kcapova@deloittece.com

Nový harmonogram dotačních výzev OP TAK na rok 2024

Rok 2024 přináší ambiciózní plán operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost s několika klíčovými výzvami, které mají posílit inovace,

energetickou efektivitu a udržitelný rozvoj v českém průmyslu. Přinášíme vám stručný přehled plánovaných výzev s předpokládanými termíny a alokacemi prostředků.

Název výzvy	Podporované aktivity	Oprávněný žadatelé	Alokace	Plánovaný termín vyhlášení
Aplikace	Podpora provozních nákladů podnikového výzkumu a vývoje	MSP*; velké podniky jen v tzv. účinné spolupráci	3 mld. Kč	1.Q 2024
Inovace	Pořízení inovativních výrobních technologií za účelem zavádění inovovaných produktů do výroby	MSP a small mid caps**	1 mld. Kč	1.Q 2024 + 4. Q 2024
Úspory energie	Snížení úrovně konečné spotřeby energie v rámci renovací a výstavby podnikatelských budov či prostřednictvím výměny výrobních technologií za energeticky efektivnější	MSP, velké podniky	5 mld. Kč	1.Q 2024
Potenciál	Pořízení pokročilých technologií i stavebních nákladů pro rozvoj výzkumných a inovačních kapacit podniku	MSP, velké podniky	1 mld. Kč	2. Q 2024
Digitální podnik	Pořízení ICT produktů a služeb souvisejících se změnou výrobního postupu, rozšířením kapacity nebo rozšířením výrobního sortimentu	MSP	2 mld. Kč	2. Q 2024
Služby infrastruktury	Vybudování otevřené výzkumně-vývojové infrastruktury	MPS, velké podniky	1 mld. Kč	3. Q 2024
Udržitelné hospodaření s vodou	Úspory spotřeby vody v rámci hospodaření podniku	MSP, velké podniky	Bude upřesněno	4. Q 2024
Oběhové hospodářství	Pořízení inovativních technologií pro efektivnější využívání zdrojů oběhového hospodářství	MSP a small mid caps**	Bude upřesněno	4. Q 2024

*Malé a střední společnosti (do 250 zaměstnanců)

**Malé společnosti se střední tržní kapitalizací (do 499 zaměstnanců)

Tento plán výzev nabízí rozmanitou škálu příležitostí pro podniky různých velikostí a z různých odvětví a představuje klíčový krok k podpoře konkurenceschopnosti a udržitelného rozvoje v českém průmyslu. Sledujte oficiální kanály pro aktuální informace o vyhlášení jednotlivých výzev a nezmeškejte příležitost získat finanční prostředky pro inovativní projekty ve vašem podnikání.

Antonín Weber
antoweber@deloittece.com

Kateřina Čápková
kcapova@deloittece.com

Dotace na podporu elektromobility z Národního plánu obnovy

Ministerstvo průmyslu a obchodu zveřejnilo výzvu s názvem „Záruka Elektromobilita“, kde mohou podniky všech velikostí žádat o podporu na bezemisní (bateriová a vodíková elektrická) vozidla a dobíjecí stanice ve formě záručního nástroje kombinovaného s dotační složkou.

Podporované kategorie bezemisních vozidel a výše podpory:

Podpora je poskytována formou portfoliové bankovní záruky až do výše 70 % jistiny za komerční úvěr od leasingové společnosti nebo komerční banky v kombinaci s finančním příspěvkem – dotací. Celková podpora (tedy záruka za úvěr včetně finančního příspěvku) nesmí překročit limit veřejné podpory dle de minimis. Rozmezí výše podpory je následující:

Kategorie	Výše zaručovaného úvěru	Finanční příspěvek na vozidlo
M1 (osobní vozidlo)	Od 300 tis. do 1,5 mil. Kč	Maximálně 200 tis. Kč/vozidlo
N1 (nákladní vozidlo)	Od 300 tis. do 2 mil. Kč	Maximálně 250 tis. Kč/vozidlo
N2 do 4,25 t (nákladní vozidlo)	Od 300 tis. do 2,5 mil. Kč	Maximálně 300 tis. Kč/vozidlo
Vozidlo na vodíkový pohon	Od 300 tis. do 2,5 mil. Kč	Maximálně 300 tis. Kč/vozidlo
Dobíjecí stanice typu AC	Maximálně 100 tis. Kč	Maximálně 50 tis. Kč/stanice
Dobíjecí stanice typu DC do 40 kW	Maximálně 250 tis. Kč	Maximálně 100 tis. Kč/stanice
Dobíjecí stanice typu DC nad 40 kW	Maximálně 400 tis. Kč	Maximálně 150 tis. Kč/stanice

Kdo může žádat?

- Malé, střední podniky a velké podniky

Antonín Weber

antoweber@deloittece.com

Specifické podmínky výzvy:

- Nelze pořídit samostatné dobíjecí stanice bez elektromobilu.
- Nelze pořídit bezemisní vozidla s vyšší pořizovací cenou než 1 500 000 Kč bez DPH.
- Podmínka zákazu prodeje podpořeného vozidla nebo dobíjecí stanice 24 měsíců od vyplacení finančního příspěvku.
- Vozidlo / dobíjecí stanice nesmí být objednáno před 1. 2. 2022.
- Po dobu ručení při uzavření smlouvy o záruce neplatí příjemce podpory žádný poplatek správci finančního nástroje, délka úvěru musí činit minimálně 12 měsíců.

Tereza Zemanová

tzemanova@deloittece.com

Termíny a lhůty:

Datum zahájení příjmu žádostí: Bude oznámen (1. Q 2024)

Datum ukončení příjmu žádostí: 30. 9. 2025

Nejzazší termín pro ukončení fyzické realizace projektu:

31. 12. 2025

Kontakty

V případě, že se Vás tato problematika dotýká, rádi Vám poskytneme podrobné informace. Prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Dotace CZ

Luděk Hanáček

lhancek@deloittece.com

Antonín Weber

antoweber@deloittece.com

Dotace a investiční pobídky SK

Martin Rybar

mrybar@deloittece.com

Investiční pobídky

Daniela Hušáková

dhusakova@deloittece.com

Deloitte Advisory, s. r. o.

Churchill I

Italská 2581/67

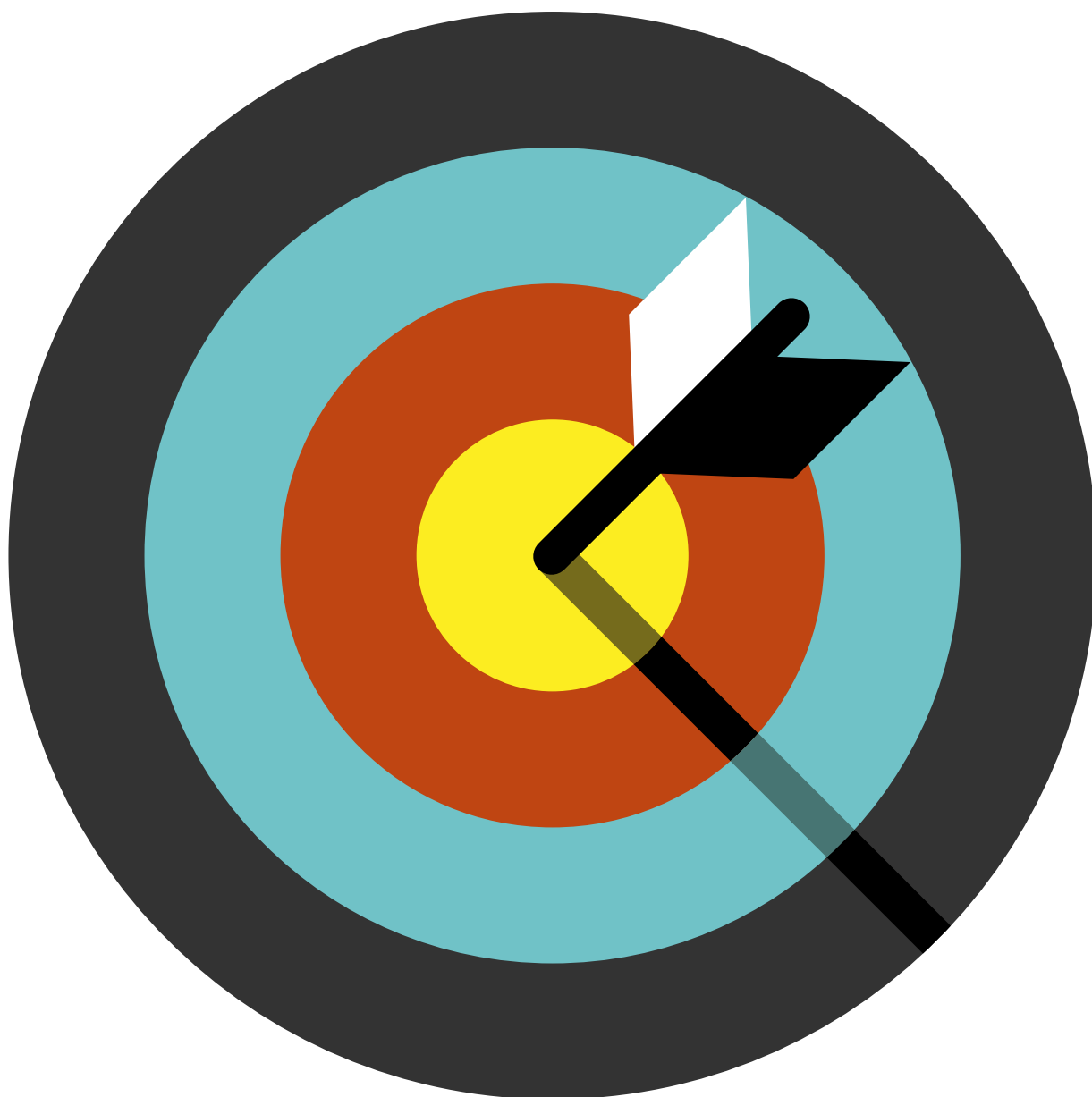
120 00 Praha 2 – Vinohrady

Česká republika

Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

dReport: Leden 2024

Zalistujte si v pravidelném přehledu účetních novinek.

Změny v české účetní legislativě od 1. ledna 2024

V následujícím článku shrneme změny v české účetní legislativě, které jsou účinné od 1. ledna 2024.

Největší změny přinesla novela zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, která byla přijata jako třicátá pátá část vládního konsolidačního balíčku. Ten byl ve Sbírce zákonů zveřejněn jako [Zákon č. 349/2023 Sb.](#) dne 12. 12. 2023. O nejdůležitějších změnách, které novela zákona o účetnictví přináší, jsme vás informovali v článku [Dopad vládního konsolidačního balíčku na zákon o účetnictví](#), ve kterém jsme detailně psali o zavedení konceptu funkční měny, povinnosti pro některé účetní jednotky vyhotovovat od 1. 1. 2024 zprávu o udržitelnosti a od 22. 6. 2024 zprávu o daních z příjmů.

Ministerstvo financí vydalo 14. prosince 2023 vyhlášku č. 443/2023 Sb., která novelizuje následující prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví:

- vyhlášku č. 500/2002 Sb., pro podnikatele;
- vyhlášku č. 501/2002 Sb., pro banky a jiné finanční instituce;
- vyhlášku č. 502/2002 Sb., pro pojišťovny;
- vyhlášku č. 504/2002 Sb., pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání.

Od 1. 1. 2024 došlo také k navazující úpravě českých účetních standardů. Změny jsou jen kosmetické, většina souvisí s nahrazením pojmu „česká měna“ pojmem „měna účetnictví“.

Novely prováděcích vyhlášek reagují na změny v zákoně o účetnictví a nově upravují způsob určení funkční měny a postup při změně měny účetnictví, způsob určení čistého obrátu a vztah dorovnávací a odložené daně. V dalším textu se na tyto tři oblasti podíváme podrobněji. Zaměříme se na vyhlášku č. 500/2002 Sb. pro podnikatele – ostatní vyhlášky jsou upraveny obdobně, liší se jen čísla přidanych či pozmeněnych paragrafů.

Funkční měna

Upraveno v novele zákona o účetnictví

Do zákona o účetnictví přibyl nový § 24a, který zavádí termín **měna účetnictví**. Měnou účetnictví může být nejen česká měna, ale také euro, americký dolar nebo britská libra, pokud zároveň splňují definiční znaky tzv. funkční měny účetní jednotky. **Funkční měna** je vymezena jako měna primárního ekonomického prostředí, ve kterém účetní jednotka působí. Na rozdíl od účetních standardů IFRS, kde je použití funkční měny pro účetnictví povinné, je podle české úpravy použití jiné než české měny v účetnictví dobrovolné. Pokud si však účetní jednotka zvolí jako funkční měnu jinou měnu než českou, může se vrátit k české měně, pouze pokud tato jiná měna přestane být funkční měnou. Měnu účetnictví lze změnit pouze k prvnímu dni účetního období. Upozorňujeme, že neoprávněné použití funkční měny je porušením povinnosti zákona o účetnictví, které zakládá odpovědnost za přestupek se sankcí až 3 % z hodnoty aktiv.

Do zákona o účetnictví jsou také doplněny paragrafy, které upravují, kdy a jakým kurzem přepočítávat cizí měny na měnu účetnictví.

Účetní jednotka obecně pro přepočet majetku a závazků vyjádřených v cizí měně použije tzv. **obecný kurz**, což je kurz vyhlášený k cizí měně centrální bankou příslušnou pro měnu účetnictví pro den přepočtu. Centrální bankou jsou Česká národní banka (CZK), Evropská centrální banka (EUR), Federální rezervní systém (USD) a Bank of England (GBP). Možnost použít také **pevný kurz** zůstává.

Upraveno v novele prováděcí vyhlášky

Do prováděcí vyhlášky č. 500/2002 Sb. byl přidán § 61d, který upravuje **způsob určení funkční měny**. Tento paragraf je velmi krátký, neboť pouze odkazuje na kritéria pro určení funkční měny podle účetních standardů IFRS (konkrétně IAS 21 *Dopady změn měnových kurzů*).

Nově přidany § 61e naopak podrobně popisuje, **jak postupovat při změně měny účetnictví**.

Počáteční zůstatky se při změně měny účetnictví přepočtou posledním závěrkovým kurzem centrální banky, stejně jako srovnávací údaje za minulé účetní období. Pouze v případě významných odchylek se pro výkazy mimo rozvahu použije pro přepočet průměrný kurz.

Rozdíl vzniklý z přepočtu údajů ve výsledovce se vykazuje v rozvaze v položce „A.IV.2. Jiný výsledek hospodaření minulých let“. Rozdíl vzniklý z přepočtu údajů v přehledu o peněžních tocích a přehledu o změnách vlastního kapitálu se vykazuje na zvláštním řádku v těchto výkazech s názvem „Rozdíl z přepočtu na měnu účetnictví“.

Vyhláška stanovuje zvláštní postup pro cizoměnové cenné papíry oceňované reálnou hodnotou a nederivátový cash flow hedging. Vyhláška také vyžaduje při změně měny účetnictví zveřejnit tuto skutečnost v příloze včetně odůvodnění, kurzů použitých pro přepočet a dopadu na účetní závěrku.

Vyhláška přináší také možnost vykazovat jednotlivé položky v účetní závěrce v celých milionech pro účetní jednotky s aktivy celkem (netto) alespoň 10 mld. jednotek měny účetnictví.

Určení čistého obrátu

Upraveno v novele zákona o účetnictví

Byla pozmeněna definice čistého obrátu, kdy v roce 2023 se čistým obrátem pro účely účetnictví rozuměla výše výnosů snížená o prodejní slevy. Od 1. 1. 2024 se čistým obrátem rozumí výše výnosů z prodeje výrobků a zboží a z poskytování služeb. Připomínáme, že roční úhrn čistého obrátu je jedním z kritérií pro kategorizaci účetních jednotek, skupin účetních jednotek a dále také například pro stanovení povinného auditu.

Pro banky, spořitelny, pojišťovny a zajišťovny odkazuje zákon na součet položek ve výsledovce dle vyhlášky č. 501, resp. 502.

Upraveno v novele prováděcí vyhlášky

Ve vyhlášce č. 500 je v § 35 upřesněno, že „výnosy z prodeje výrobků a zboží a z poskytování služeb“ se rozumí výnosy, na kterých je

založen obchodní model účetní jednotky. Při určování těchto výnosů se přihlíží zejména k odvětví a trhu, na kterém účetní jednotka působí, a k podstatě činnosti účetní jednotky pro její zákazníky. Naopak se nepřihlíží k tomu, ve které položce výkazu zisku a ztráty je výnos vykazován.

V důvodové zprávě k novele vyhlášek jsou uvedeny obory činností, které zobrazují výnosy ze své obvyklé hospodářské činnosti na jiných řádcích, než jsou tržby – např. směnárny, faktoringové společnosti, poskytovatelé půjček, účetní jednotky v zemědělství či leasingové společnosti.

Dorovnávací daň a odložená daň

Do vyhlášky se v paragrafu upravujícím metodu odložené daně doplňuje věta, že se při výpočtu odložené daně nezohledňuje dorovnávací daň. Tuto zprávu zajisté přivítají velké nadnárodní a vnitrostátní skupiny společností s ročním výnosem větším než 750 mil. eur (ve 2 ze 4 předcházejících zdaňovacích období), které se od roku 2024 stanou poplatníky dorovnávací daně.

Tyto účetní jednotky mají dle vyhlášky už v příloze v účetní závěrce za rok 2023 uvést informaci o tom, že očekávají, že se stanou poplatníkem dorovnávací daně, a popsat a vyčíslit předpokládaný dopad dorovnávací daně na účetní jednotku.

Jitka Kadlecová

jkadlecova@deloittece.com

Zveřejněn návrh nového zákona o účetnictví

Dne 15. ledna 2024 Ministerstvo financí ČR zveřejnilo návrh nového zákona o účetnictví. Návrh zákona doznal od poslední zveřejněné verze z listopadu 2022, kdy byl předložen do vnitřního a vnějšího připomínkového řízení, podstatných změn.

Návrh nyní posoudí Legislativní rada vlády a vydá k němu své stanovisko. Po projednání návrhu zákona vládou by pak měl být předložen Parlamentu České republiky. Legislativní proces tedy pokračuje a očekáváme, že se navrhovaný zákon ještě může měnit.

Text návrhu je dostupný [zde](#).

O připravovaném novém zákonu o účetnictví vás budeme informovat v našich dalších článcích. V únoru vás také zveme do Prahy na seminář [Aktuality v českém účetnictví: Seznamte se s novým zákonem o účetnictví](#). Informace o dalších akcích nejen z oblasti účetnictví naleznete na akce.deloitte.cz.

Jitka Kadlecová
jkadlecova@deloittece.com

Uzavírání roku 2023 v účetní závěrce dle účetních standardů IFRS

Přinášíme stručný přehled nových a novelizovaných účetních standardů IFRS® účinných pro účetní období končící v prosinci 2023 a později.

Obecně platí, že účetní jednotky mohou nové a novelizované standardy a interpretace začít používat před datem jejich účinnosti (podrobnosti viz jednotlivé standardy a interpretace).

Upozorňujeme na nutnou obezřetnost ve vztahu k dřívějšímu uplatnění standardů a interpretací u společností, které sestavují účetní závěrku podle účetních standardů IFRS ve znění přijatém Evropskou unií. Standardy, interpretace a úpravy stávajících standardů, které nebyly schváleny k používání v EU, nemohou být použity společností sestavující svou účetní závěrku dle účetních standardů IFRS ve znění přijatém Evropskou unií.

Pokud jsme se již o konkrétním standardu nebo interpretaci rozepsali podrobněji v některém z předchozích vydání Účetních novinek, uvádíme odkaz na příslušný zpravodaj. Již vydané Účetní novinky jsou k dispozici na našem blogu [dReport.cz](https://dreport.cz). Jako vždy platí, že účetní jednotky se musejí se standardy a interpretacemi samy seznámit a zjistit, které změny se jich konkrétně dotknou.

Pokud jsou standardy nebo interpretace používány před datem jejich účinnosti, je nutno tuto skutečnost zveřejnit v účetní závěrce.

I v případech, kdy účetní jednotka neplánuje implementaci standardu nebo interpretace před datem jejich účinnosti, musí mít přehled o tom, které standardy a interpretace jsou vydávány, aby mohla splnit požadavek standardu IAS 8 *Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby* a zveřejnit možné dopady vydávaných, ale doposud neúčinných standardů a interpretací ve svých účetních závěrkách. V případě společností, které sestavují účetní závěrku podle účetních standardů IFRS ve znění přijatém Evropskou unií, se tato povinnost vztahuje také na standardy a interpretace dosud neschválené k užívání v EU.

Doporučujeme proto sledovat i další nově vydávané novely standardů a interpretace, které budou schváleny do data vydání účetní závěrky společnosti. O těchto novinkách budeme aktuálně informovat na webových stránkách www.iasplus.com a v našich Účetních novinkách.

Data účinnosti nových účetních standardů IFRS vydaných radou IASB a nových účetních standardů IFRS ve znění přijatém Evropskou unií se mohou lišit.

Poznámka k terminologii týkající se IFRS: Rada IASB (International Accounting Standard Board) vydává IFRS Accounting Standards (překládáme jako účetní standardy IFRS), jde o IAS 1 – IAS 41 a IFRS 1 – IFRS 17. Rada ISSB (International Sustainability Standards Board) vydává IFRS Sustainability Disclosure Standards (překládáme jako standardy IFRS pro zveřejňování (informací) o udržitelnosti), zatím jsou vydány jen IFRS S1 a IFRS S2. Použití samotného „IFRS“ již není možné. Při prvním výskytu v dokumentu se má navíc uvádět se symbolem zapsané ochranné známky, např. „účetní standardy IFRS®“.

Nové a novelizované standardy

V následujících tabulkách naleznete kompletní seznam nových a novelizovaných účetních standardů IFRS, které byly vydány k 20. lednu 2024 a které jsou buď účinné pro účetní období končící 31. prosince 2023, nebo je možné jejich dřívější použití.

Všechny vydané Účetní novinky jsou k nahlédnutí na [našem blogu](#).

Účinné pro účetní období končící 31. prosince 2023

Nové standardy		Účinné pro období začínající uvedeným datem nebo po tomto datu	Účinné v EU pro období začínající uvedeným datem nebo po tomto datu	Účetní novinky
IFRS 17	<i>Pojistné smlouvy a úpravy IFRS 17</i>	1. ledna 2023	1. ledna 2023	červenec 2017 září 2020 listopad 2021
Úpravy standardů		Účinné pro období začínající uvedeným datem nebo po tomto datu	Účinné v EU pro období začínající uvedeným datem nebo po tomto datu	Účetní novinky
IFRS 17	Úpravy IFRS 17 <i>Prvotní aplikace IFRS 17 a IFRS 9 – Srovnávací informace</i>	1. ledna 2023	1. ledna 2023	leden 2022 září 2022
IAS 1	Úpravy IAS 1 <i>Zveřejňování účetních pravidel</i>	1. ledna 2023	1. ledna 2023	březen 2021 březen 2022
IAS 8	Úpravy IAS 8 <i>Definice účetních odhadů</i>	1. ledna 2023	1. ledna 2023	březen 2021 březen 2022
IAS 12	Úpravy IAS 12 <i>Odložená daň vztahující se k aktivům a závazkům plynoucím z jediné transakce</i>	1. ledna 2023	1. ledna 2023	květen 2021 září 2022
IAS 12	Úpravy IAS 12 <i>Mezinárodní daňová reforma – modelová pravidla druhého pilíře</i>	1. ledna 2023	1. ledna 2023	červen 2023 listopad 2023

Možné dřívější použití pro účetní období končící 31. prosince 2023

(Společnosti, které sestavují účetní závěrku podle účetních standardů IFRS ve znění přijatém Evropskou unií, však mohou dříve použít jen úpravy již schválené k použití v EU.)

Úpravy standardů	Účinné pro období začínající uvedeným datem nebo po tomto datu	Účinné v EU pro období začínající uvedeným datem nebo po tomto datu	Účetní novinky
IFRS 10 a IAS 28	Úpravy IFRS 10 a IAS 28 <i>Prodej nebo vklad aktiv mezi investorem a jeho přidruženým či společným podnikem</i>	Datum účinnosti bylo radou IASB dočasně odstraněno	Dosud neschváleno k použití v EU říjen 2014
IFRS 16	Úpravy IFRS 16 <i>Závazky z leasingu při prodeji a zpětném leasingu</i>	1. ledna 2024	1. ledna 2024 říjen 2022 listopad 2023
IAS 1	Úpravy IAS 1 <i>Klasifikace závazků jako krátkodobé a dlouhodobé a Klasifikace závazků jako krátkodobé a dlouhodobé – odložení data účinnosti</i>	1. ledna 2024	1. ledna 2024 leden 2020 září 2020 listopad 2022 leden 2024
IAS 1	Úpravy IAS 1 <i>Dlouhodobé závazky s kovenanty</i>	1. ledna 2024	1. ledna 2024 listopad 2022 leden 2024
IAS 7 a IFRS 7	Úpravy IAS 7 a IFRS 7 <i>Ujednání o dodavatelském financování</i>	1. ledna 2024	Dosud neschváleno k použití v EU červen 2023
IAS 21	Úpravy IAS 21 <i>Nedostatečná směnitelnost</i>	1. ledna 2025	Dosud neschváleno k použití v EU září 2023

Ve zvláštním vydání publikace [IFRS in Focus – Closing out 2023](#) jsou uvedeny problémy týkající se účetního výkaznictví, které mohou být relevantní pro roky končící dne 31. prosince 2023 nebo po tomto datu s ohledem na současné prostředí, a také jsou zde uvedeny podstatné oblasti, na něž se zaměřují regulační orgány, a změny v účetních standardech IFRS platné v rámci daného účetního období.

Tato 19stránková publikace obsahuje následující témata:

- Nejistota a účetní výkaznictví (obecná inflace a růst úrokových sazeb, volatilita cen energií, nejistota a zveřejňování finančních rizik, nejistota a oceňování reálnou hodnotou)
- Rizika související s klimatem v účetních závěrkách
- Vývoj výkaznictví v oblasti udržitelnosti
- Měna a hyperinflace
- Další aspekty vykazování (zveřejnění významných úsudků a klíčových důvodů pro nejistotu v odhadech, nepřetržité trvání podniku, daň z příjmů a vykazování odložených daňových pohledávek, události po datu účetní závěrky)
- Důležitá rozhodnutí Komise pro interpretace IFRS

Zdroje: [IFRS in Focus – Closing out 2023](#), www.iasplus.com

Jitka Kadlecová
jkadlecova@deloittece.com

Ilustrativní účetní závěrka podle účetních standardů IFRS ve znění přijatém v EU za rok 2023

Na webových stránkách Deloitte nyní naleznete vzorovou konsolidovanou účetní závěrku dle účetních standardů IFRS ve znění přijatém Evropskou unií, kterou připravila pražská kancelář společnosti Deloitte v češtině i angličtině.

Tato verze, která je ke stažení na [webu Deloitte](#), je určena společnostem, jež připravují svou účetní závěrku **v souladu s účetními standardy IFRS ve znění přijatém Evropskou unií za účetní období končící 31. prosince 2023.**

Tato ilustrativní účetní závěrka nezachycuje dopad nových a novelizovaných standardů, které nejsou závazně účinné v EU od 1. ledna 2023.

Verze ilustrativní konsolidované účetní závěrky sestavené **v souladu s účetními standardy IFRS v podobě vydané radou IASB** za účetní období končící 31. prosince 2023 je k dispozici na www.iasplus.com

Jitka Kadlecová
jkadlecova@deloittece.com

Tři úpravy standardu IAS 1 přijaty pro použití v Evropské unii

Dne 19. prosince 2023 přijala Evropská komise pro použití v Evropské unii tři úpravy standardu IAS 1 *Sestavování a zveřejňování účetní závěrky*. Datum účinnosti úprav IAS 1 v Evropské unii je stejné jako datum účinnosti stanovené radou IASB (účetní období začínající dne 1. ledna 2024 nebo později).

Pro použití v EU byly přijaty následující úpravy standardu IAS 1:

Klasifikace závazků jako krátkodobé a dlouhodobé (vydáno v lednu 2020)

Úpravy poskytují obecnější přístup ke klasifikaci závazků dle IAS 1 na základě smluvních ujednání k datu účetní závěrky. Úpravy byly vydány s datem účinnosti 1. ledna 2022.

Více informací jsme přinesli v článku [Rada IASB vydala úpravy IAS 1, které objasňují klasifikaci závazků](#).

Klasifikace závazků jako krátkodobé nebo dlouhodobé – odložení data účinnosti (vydáno v červenci 2020)

Rada odložila datum účinnosti úprav IAS 1 vydaných v lednu 2020 o jeden rok na roční účetní období začínající 1. ledna 2023 nebo po tomto datu.

Více informací najdete v článku [Rada IASB odložila účinnost úprav IAS 1](#).

Dlouhodobé závazky s kovenanty (vydáno v říjnu 2022)

Úpravy vyjasňují, jak podmínky, které musí účetní jednotky splňovat do dvanácti měsíců po skončení účetního období, ovlivňují klasifikaci závazků.

Současně rada IASB sjednotila datum účinnosti úprav z roku 2020 na 1. leden 2024.

Více informací jsme přinesli v článku [Rada IASB vydala úpravy IAS 1 týkající se klasifikace závazků s kovenanty](#).

Zdroj: www.iasplus.com

Jitka Kadlecová
jkadlecova@deloittece.com

Stav schvalování IFRS v Evropské unii

Evropská poradní skupina pro účetní výkaznictví (EFRAG) aktualizovala svou zprávu, v níž je popisován stav schvalování všech IFRS, tj. standardů, interpretací a jejich úprav, naposledy 12. ledna 2024.

Na schválení Evropské komise k použití v Evropské unii čekaly k 23. lednu 2024 následující dokumenty rady IASB:

Úpravy

- Úprava standardů IFRS 10 a IAS 28 *Prodej nebo vklad aktiv mezi investorem a jeho přidruženým či společným podnikem* (vydáno v září 2014)
- Úpravy standardu IAS 1 a IFRS 7 *Ujednání o dodavatelském financování* (vydáno v květnu 2023)
- Úpravy standardu IAS 21 *Nedostatečná směnitelnost* (vydáno v srpnu 2023)

[Zpráva o schvalování IFRS v EU](#)

Jitka Kadlecová
jkadlecova@deloittece.com

Kontakty

V případě jakýchkoliv dotazů ohledně záležitostí uvedených v této publikaci se, prosím, spojte se svou kontaktní osobou z auditního oddělení společnosti Deloitte, s odbornou skupinou Deloitte na adrese CZ_Technical-Desk@deloittece.com nebo s jedním z následujících odborníků:

České účetnictví

Miroslav Zigáček
mzigacek@deloittece.com

IFRS a US GAAP

Martin Tesař
mtesar@deloittece.com

Soňa Plachá
splacha@deloittece.com

Gabriela Jindřišková
gjindriskova@deloittece.com

Deloitte Audit s. r. o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika
Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Deloitte.

dReport: Leden 2024

Zalistujte si v pravidelném přehledu právních novinek.

Legal News [leden 2024]: Kdy začíná běžet subjektivní lhůta pro výpověď

Dvuměsíční subjektivní prekluzivní lhůta pro dání výpovědi zaměstnanci začíná běžet v okamžiku, kdy se zaměstnavatel dozví o důvodu, pro který je možno dát zaměstnanci výpověď, což NS judikoval v souvislosti se známou kauzou bývalého zaměstnance. Dva judikáty aktuálních Legal News se potom věnují také korporátnímu právu – konkrétně péči řádného hospodáře. Další rozsudek NS potom řeší zajímavou otázku úplnosti nabídky využití předkupního práva v případě, kdy chybí označení koupěchtivého, a poslední judikát se věnuje bezdůvodnému vzájemnému obohacení s ohledem na prvek vzájemnosti.

Nejvyšší soud se v rozsudku sp. zn. 21 Cdo 1617/2023 již po několikaleté zabýval pracovněprávní kauzou zaměstnance, který zfalšoval pracovní docházku (v délce 16 minut) a v pracovní době šel na poštu poslat funkcionáři ze struktury města vězeňské pyžamo s nalepovacím číslem. Tentokrát řešil otázku, **kdy a prostřednictvím koho se zaměstnavatel dozví o důvodu, pro který je možné dát zaměstnanci výpověď z pracovního poměru pro porušení povinnosti** vyplývající z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci, což je klíčové pro zachování subjektivní dvuměsíční prekluzivní lhůty pro dání výpovědi. S ohledem na ustálenou rozhodovací praxi v této otázce soud potvrdil, že zaměstnavatel se o porušení pracovní povinnosti, na jehož základě je dána výpověď, dozví dnem, kdy jeho vedoucí zaměstnanec, který je bezprostředně nebo výše nadřízen (a je tedy oprávněn tomuto podřízenému zaměstnanci ukládat pracovní úkoly a dávat mu k tomu účelu závazné pokyny) tomu, kdo porušil pracovní povinnosti, získal vědomost (dověděl se), že se zaměstnanec dopustil takového jednání, které může zakládat důvod k výpovědi z pracovního poměru.

Nejnovější judikatura Nejvyššího soudu přináší dvě nová rozhodnutí z oblasti korporátního práva, v nichž potvrzuje své dosavadní judikatorní závěry. Oba judikáty se určitým způsobem dotýkají **péče řádného hospodáře**, každý však z jiného úhlu pohledu. První rozsudek sp. zn. 27 Cdo 287/2023 se zabývá důsledky delegace působnosti člena voleného orgánu na jinou osobu a nutností její kontroly. Rozsudek sp. zn. 27 Cdo 1264/2023 řeší ručení člena voleného orgánu za závazky společnosti a možnost se z něj vyvázat.

V rozsudku sp. zn. 22 Cdo 2399/2023 řešil Nejvyšší soud otázku, **zda se nabídka na využití předkupního práva, v níž chybí označení koupěchtivého, stane úplnou, může-li se předkupník o této osobě dozvědět z veřejného seznamu** (v tomto případě z katastru nemovitostí). S odkazem na ustálenou rozhodovací praxi a literaturu Nejvyšší soud konstatoval, že smyslem zákonné úpravy § 2148 odst. 1 občanského zákoníku je dosáhnout toho, aby v případě řádného postupu spočívajícího v nabídce předkupníkovi bylo v relativně krátké

zákoně lhůtě na tuto nabídku reagováno zaplacením kupní ceny ze strany předkupníka. V případě, že se tak nestane, předkupní právo zaniká. Rovněž bylo dovozeno, že pokud nebyla učiněna původní nabídka oprávněnému z předkupního práva způsobem řádným (mj. i včetně uvedení osoby koupěchtivého), běží lhůta k zaplacení kupní ceny ode dne, kdy se oprávněný jiným způsobem dověděl o obsahu kupní smlouvy s osobou třetí, ledaže by se předkupník s neúplnou nabídkou spokojil. V souzeném případě nabídka předkupního práva neobsahovala identifikaci žalovaných jakožto koupěchtivých. Z okolností řešené věci ani nevyplývalo, že by se žalobce jako předkupník s takovou nabídkou spokojil. Nižší soudy však učinily závěr, že se původně neúplná nabídka stala úplnou, a to nejpozději vkladem vlastnického práva koupěchtivých ke kupovanému spoluvlastnickému podílu do katastru nemovitostí. Z katastru nemovitostí totiž dle argumentace soudů žalobce mohl osoby koupěchtivých zjistit. S okamžikem vkladu pak vázaly počátek plynutí zákonné lhůty k zaplacení kupní ceny předkupníkem. S tímto závěrem ale dovolací soud nesouhlasí, přičemž argumentuje nedostatečným odůvodněním tohoto závěru a jeho nepřezkoumatelností. Rovněž dodává, že pokud by argumentem měla být první věta z § 980 odst. 1 občanského zákoníku, podle které „je-li do veřejného seznamu zapsáno právo k věci, neomlouvá nikoho neznanost zapsaného údaje“, pak ani s takovým eventuálním závěrem dovolací soud nesouhlasí. Důsledkem všeobecné přístupnosti údajů zapsaných ve veřejném seznamu je to, že každý má objektivní možnost se s nimi seznámit (resp. ověřit si aktuálně zapsaný stav). Pokud tak neučiní nebo pokud ignoruje zapsané údaje, pak mu zejména nesvědčí domněnka dobré víry. O takový případ však v dané věci nešlo. Žalobce totiž nejednal aktivním jednáním ve vztahu k věci zapsané ve veřejném seznamu, ale očekával splnění zákonné povinnosti povinným z předkupního práva. Úprava § 980 odst. 1 věty první občanského zákoníku zcela nepochybně nemá nahrazovat porušení právních povinností formulovaných občanským zákoníkem, a to způsobem, který by důsledky porušení přenášel právě na tu stranu, která se žádného porušení povinností nedopustila.

Otázkou uplatnitelnosti režimu § 2993 občanského zákoníku pro vypořádání nároků z bezdůvodného obohacení, které vůči sobě účastníci řízení mají, a to s ohledem na prvek vzájemnosti, řešil Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 29 Cdo 3609/2022.

V případech, kdy si obě smluvní strany po skončení smlouvy nadále poskytují smlouvou sjednaná vzájemná plnění, je pro přičitatelnost plnění k závazku z příjemcova objektivizovaného hlediska významné i to, že každá ze smluvních stran ukončené smlouvy byla jak poskytovatelem plnění, tak jeho příjemcem. Nejvyšší soud konstatoval, že jestliže si obě smluvní strany po skončení smlouvy nadále poskytují smlouvou sjednaná vzájemná plnění, přičemž alespoň jedna z nich takové plnění přijímá (posuzováno z jejího objektivizovaného

pohledu) jako plnění ze smlouvy, uplatní se úprava obsažená v § 2993 o. z. bez zřetele k tomu, že druhá smluvní strana vzájemné plnění přijímala, ačkoli věděla, že o plnění podle smlouvy již nemůže jít (že smlouva již skončila), a k tomu, zda námitku vzájemnosti plnění posléze uplatní právě tato druhá smluvní strana. Dodal, že tam, kde si strany mají navzájem vracet peněžité plnění nebo peněžitou náhradu ve smyslu § 2999 o. z., přizná soud žalobci (poté, co žalovaný uplatní vzájemnost plnění podle § 2993 o. z.) pouze nárok na vrácení částky, o kterou peněžité plnění poskytnuté žalobcem žalovanému (peněžité náhrada) přesahuje peněžité plnění (peněžitou náhradu) poskytnuté žalovaným žalobci. Pro takový postup soudu (vzájemné zúčtování) se nevyžaduje (nepředpokládá) projev žalovaného směřující k „započtení“ vzájemné pohledávky. Vzhledem k tomu, že takové vzájemné zúčtování není započtením, nepřekáží mu (dle ustálené rozhodovací praxe) ani úprava omezující započtení některých pohledávek v průběhu insolvenčního řízení.

Jan Procházka

jprochazka@deloittece.com

Petra Schneiderová

pschneiderova@deloittece.com

Legal News [prosinec 2023]: NS znovu posuzoval nepřiměřenost smluvní pokuty

Důležitý judikát z oblasti pracovního práva vydal minulý měsíc Nejvyšší soud (NS) v otázce nabídkové povinnosti zaměstnavatele. Tu má dle NS zaměstnavatel i mimo organizační útvar, kde zaměstnanec doposud působil, což bylo v tomto případě i na území jiných krajů. NS dále potvrdil předchozí judikaturu v otázce přiměřenosti smluvní pokuty a zabýval se i takzvaným (ne)splnutím stavby s pozemkem. Posledním tématem aktuálních Legal News je potom souvislost mezi vznikem škody společnosti a porušením povinností ze strany žalovaných jako členů představenstva.

Nejvyšší soud setrvává v oblasti **posouzení nepřiměřenosti smluvní pokuty** na svých dosavadních judikatorních závěrech. Potvrdil to v rozsudku sp. zn. 25 Cdo 2100/2023, když konstatoval, že pro posouzení nepřiměřenosti smluvní pokuty jsou rozhodující okolnosti, které byly dány v okamžiku sjednání smluvní pokuty, a nelze přihlížet k okolnostem, které nastaly až poté. Pokud tedy byla sjednána smluvní pokuta pro porušení povinnosti dokončit a předat celé dílo ve sjednaném termínu, přičemž byl dán jeden termín dokončení, nelze dovodit, že by byla smluvní pokuta sjednána nepřiměřeně vysoká, byla-li sjednána v přiměřené procentní sazbě z celé ceny díla (případně, jako v této věci, přiměřenou konkrétní částkou) za každý den prodlení.

Otázkou, zda se **nabídková povinnost zaměstnavatele** (v tomto případě Úřadu práce České republiky) vztahuje pouze na pracovní místa v rámci krajské pobočky Úřadu práce České republiky, v níž zaměstnanec vykonával práci před vzdáním se vedoucího pracovního místa, se Nejvyšší soud zabýval v rozsudku sp. zn. 21 Cdo 2532/2022. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že z pouhé skutečnosti, že se Úřad práce České republiky člení na další organizační útvary (krajské pobočky), nelze dovodit, že by plnění tzv. nabídkové povinnosti zaměstnavatele bylo omezeno pouze na organizační útvar (zde krajskou pobočku), v níž zaměstnanec dosud konal svoji práci. Naopak nabídková povinnost, tedy povinnost zaměstnavatele nabídnout zaměstnanci po odvolání z funkce nebo vzdání se funkce jinou práci, kterou je zaměstnanec způsobilý vykonávat vzhledem ke svému zdravotnímu stavu a kvalifikaci, se vztahuje na zaměstnavatele jako celek bez ohledu na teritorium a místo výkonu práce.

Otázku **existence příčinné souvislosti mezi porušením povinností žalovanými jako členy představenstva a vznikem škody společnosti** (dlužnice v insolvenčním řízení) řešil Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 27 Cdo 446/2023. S ohledem na dosavadní judikatorní závěry Nejvyšší soud dovodil, že v případě tvrzení společnosti, že jednání členů představenstva v rozporu s péčí řádného hospodáře je příčinou vzniku škody spočívající v nedobytnosti pohledávky pro

její promlčení, musí prokázat, že nebýt takového jednání, ke škodě by nedošlo. V tomto případě se to společnosti podařilo, když bylo prokázáno, že pokud by žalovaní nezastávali funkce členů představenstva toliko formálně a pokud by pravidelně a řádně kontrolovali, jak zmocněnec vykonává činnosti na něj delegované, museli by vědět o poskytnutí finančních prostředků personálně propojené společnosti na základě absolutně neplatné smlouvy a jako řádní hospodáři by ještě před uplynutím promlčecí doby usilovali o jejich vrácení, popř. o jiné řešení situace. Zároveň měli o existenci pohledávky na vrácení poskytnutých finančních prostředků žalovaní členové představenstva informovat likvidátorku společnosti, aby se tato mohla včas a kvalifikovaně rozhodnout o dalším postupu.

(Ne)splnutím stavby s pozemkem, na kterém stojí, v situaci, kdy jsou pozemek i stavba zastaveny, se Nejvyšší soud zabýval v rozsudku sp. zn. 29 ICdo 153/2022. Podle přesvědčení Nejvyššího soudu k splnutí stavby s pozemkem nedojde v případě, že zástavní práva zajišťující odlišné pohledávky různých zástavních věřitelů zatěžují pozemek a stavbu nestejnou měrou. Brání tomu úprava obsažená v § 3060 občanského zákoníku. Konkrétně v tomto případě před 1. lednem 2014 vzniklo k zajištění pohledávky zástavního věřitele jako první v pořadí věcné zástavní právo k pozemku nacházejícímu se ve výlučném vlastnictví zástavního dlužníka a ke stavbě na tomto pozemku, která se nachází v rovnodílném podílovém spoluvlastnictví zástavního dlužníka a jeho manželky. Dále pak před 1. lednem 2014 vzniklo k zajištění jiné pohledávky dalšího zástavního věřitele další věcné zástavní právo váznoucí (jen) na onom pozemku a na podílu zástavního dlužníka k oné stavbě, nevázlo však na podílu dalšího spoluvlastníka stavby (manželky). Nejvyšší soud dovodil, že povaha zástavního práva vylučovala, aby se stavba stala součástí pozemku v situaci, kdy se zástavní dlužník stal v době od 1. ledna 2014 též výlučným vlastníkem stavby.

Jan Procházka
jprochazka@deloittece.com

Petra Schneiderová
pschneiderova@deloittece.com

Kontakty

Máte-li zájem o další informace ohledně služeb poskytovaných společnostmi Deloitte v České republice, obraťte se prosím na odborníky z právního oddělení:

Deloitte Legal s.r.o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika

Tel.: +420 246 042 100
www.deloittelegal.cz

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Deloitte.

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL“), globální síť jejích členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) a každá z jejích členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL služby klientům neposkytuje. Více informací je uvedeno na adrese www.deloitte.com/about.

Společnost Deloitte je předním globálním poskytovatelem služeb v oblasti auditu a assurance, podnikového poradenství, finančního poradenství, poradenství v oblasti rizik a daní a souvisejících služeb. Naše síť členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích poskytuje služby čtyřem z pěti společností figurujících v žebříčku Fortune Global 500®. Chcete-li se dozvědět více o způsobu, jakým zhruba 264 000 odborníků dělá to, co má pro klienty smysl, navštivte www.deloitte.com.

Tato publikace obsahuje pouze obecné informace a společnost Deloitte Touche Tohmatsu Limited ani žádná z jejích členských firem či jejich spřízněných podniků (souhrnně „síť společností Deloitte“) jejím prostřednictvím neposkytuje odborné rady a služby. Přijetí jakéhokoliv rozhodnutí či jednání, které může mít dopad na Vaše finance či podnik, byste měli konzultovat s kvalifikovaným odborným poradcem. Žádný subjekt v rámci sítě společností Deloitte nenese odpovědnost za ztráty vzniklé jakýmkoli osobám v důsledku použití této komunikace.